

TOKKE KOMMUNE

KOMMUNESTYRET

SITT VEDTAK TIL

HANDLINGSPROGRAM OG BUDSJETT

2019

ØKONOMIPLAN

2019-2022

Kap	Innholdsliste	side
1	Innleiing frå rådmannen	3
2	Om dokumentet	5
3	Handlingsprogram 2019 -2022	6
4	Budsjett 2019, økonomiplan 2019– 2022 - Investeringsbudsjettet	7
5	Planområde 1 og 6	9
6	Planområde 2	13
7	Planområde 3	18
8	Planområde 4	28
9	Kommunale avgifter og brukarbetaling	34
10	Fond og gjeld	35
11	Budsjettvedtak	35
12	Vedlegg	37

1. Innleiing

Arbeidet med budsjett 2019 er forankra i årsmelding og rekneskap for 2017, kommunestyrets vedtak om budsjettet for 2018 og økonomiplan for 2018-21, gjort i desember 2017 og juni 2018 og dialogmøte med kommunestyret 16. mai 2018. Det er også teke omsyn til arbeidet som er gjort på etatane, ved kyrkjekontoret og i interkommunale samarbeid i løpet av året i tillegg til føringar frå politiske vedtak og kvartalsrapportar.

Føringar gjeve gjennom statsbudsjettet er og teke inn i arbeidet. Dialog-/ budsjett-drøftingsmøte 16.05.2018 med kommunestyret, gruppeleiarar, hovudutvalsleiarar, rådmannen, etatsjefar, stabssjefar, kyrkjeverje, hovudtillitsvalde og hovudverneombod er med på å få fram problemstillingar og føringar for det endelege framlegget frå rådmannen. I tillegg har me sett spesielt på økonomien i helse og omsorg heilt inn mot endeleg handsaming av budsjettet.

Driftsresultatet for 2017 var svært godt og det er gode utsikter for totalbudsjettet også i 2018, sjølv om to av etatane ser ut til å gå med fleire millionar i underskot. Vedtekne innsparingar er gjennomført, men budsjett for helse og omsorgssektoren har store utfordringar med budsjett for 2018 likevel. For plan, næring og teknisk er det tydelegare kor budsjettsprekken er, særleg på straumutgifter og utgifter til brøyting på Dalen. Dette medfører auka innleige og auka bruk av eigne mannskap. I tillegg er nok lønsbudsjettet ei utfordring på enkelte område.

Målsetjinga om å ha 7-10% på disposisjonsfond, 17 – 18 mill, blir nok oppnådd med god margin i 2018 og me vil difor ha ein god sikkerhet i botn ved svingningar i økonomien.

Signala er framleis at me må spare inn på drifta, men innan nokon område aukar også utgiftene monaleg. Straumen gjev oss gode inntekter, men utgiftene i kommunale bygg aukar proporsjonalt og må difor budsjetterast opp. No blir det gjennomført tiltak ved nokon bygg og det gjev oss gode innsparingar på forbruk.

Kommunen har vore flinke til å rekruttert til nye stillingar dei seiste åra og det medfører betre tenester og høgare aktivitetsnivå. Administrasjonen har også fått 2 nye stillingar innan næring. I fyrste omgang fører dette til auka utgifter og press på økonomien, men satsingane er viktige for Tokke og vil truleg generere meir inntekter på sikt.

Stillingar som ikkje ligg i turnus eller er lovpålagt blir vurdert når dei vert ledige. Den økonomiske situasjonen er slik at ein ikkje treng seie opp tilsette, men det blir vurdert reduksjonar når folk av ulike årsakar sluttar i stillingar.

Talet på sjukeheimsplassar er redusera som planlagt, men i periodar må ein leige inn plassar hjå nabokommunar for avlastning. Trongen for heimebasera tenester og plass på omsorgssenteret aukar samtidig og det er svært høg aktivitet innan dette området. Det har blitt fleire pasientar som har tunge psykiatriske utfordringar og dette krev mykje av dei tilsette og fører til høge kostnader for kommunen. Me har ressurskrevjande brukarar innan omsorg som kostar oss 1,3 mill. i året før me får statlege tilskot. Aktiviteten til tiltak frå barnevernet aukar monaleg på slutten av 2018 og i 2019 og kostar kommunen ca. kr 700 000 i 2019.

Helse og omsorgsetaten har i store delar av 2018 arbeidd med budsjett og rekneskap og resultatet av dette arbeidet vil vise nivå på tenestene og ressursane som vert brukt. Verktøyet som er brukt er

heiltidsmodellen, frå KS-konsulentane. Resultatet av dette er ikkje klart til fyrste handsaming i formannskapet.

Tankane om å skaffe fleire omsorgs- og eldrebustader som er godt tilrettelagt, for å møte utfordringane knytt til fleire eldre innbyggjarar er framleis aktuell sjølv om det ikkje er lagt inn forslag på dette i investeringsbudsjettet.

Skulane og barnehagane er inne i ein periode der det er ro rundt struktur, men med dagens utsikter i høve inntektssida så er det ikkje tvil om anna enn at diskusjonen snart må takast opp att. Det ligg innsparingspotensiale på 4-5 millionar ved å sentralisere meir. Samtidig er det stadige endringar i krav og regelverk knytt til dette. Statsbudsjettet gjev signal om auka utgifter i barnehagane, men Tokke kommune har nok allereie balansert dette.

Inntektssida til kommunen er i stadig endring. Prognosane for konsesjonskraft visar no ein ustabil, men nokså høg pris. Kommunen har over fleire år hatt ein økonomi som fører til at me i 2019 for fyrste gong får småkommunetilskot, som kjem godt med. Regjeringas forslag til endra skattlegging av eigedom og endringar i skattlegging av kraftliner og overføringsnett, kan føre til eit inntektstap i 2019. Dette medfører at me framleis må sjå etter stader å spare pengar og eventuelt stader å hente meir inntekter.

Det ser ut til at inntektssida kan halde seg vidare i økonomiplanperioden. Det er fordi rammeoverføringane frå staten vil halde seg på 2019-nivå dersom andre inntekter held seg på dagens nivå.

I desember 2017 vedtok kommunestyret å fastsetje resultatkravet for netto driftsresultat i 2019 til 1,8%. På sikt er det vedtekne målet på 3,0 % driftsresultat. Rådmannens endelege budsjettframlegg legg opp til eit netto driftsresultat på 2,2%, inklusive småkommunetillegget på kr 5,698 mill.

Tokke kommune har framleis eit stort etterslep på vedlikehald og oppgraderingar på bygg, maskinar og utstyr. Det er no menneske på plass til å ta tak i ein del av dei utfordringane som ligg føre og det er viktig at me har noko midlar til å setje i verk tiltak for å spare pengar på sikt. Eit døme er evt. bygging av omsorgsbustader der me kan tilrettelegge for at folk får hjelp i heimen. Eit anna døme er ENØK-tiltak, som kommunen også har fått tilsagn om støtte til. Investeringar i driftsforbetrande tiltak er eit uttalt ynskje frå rådmannen.

I samband med ny personvernregelverk så vert det ein del endring på rutinar og sikring i kommunen. Me må ha betre system på korleis me handterer opplysningar om alle som i ein eller annan samanheng er i kontakt med kommunen. Mykje er rutinar, men ein del er også knytt til kostnader. Me må sikre bygg og kontor på ein betre måte og me må sikre utstyr og anna slik at ikkje uvedkomande kan få tilgang til opplysningar dei ikkje skal ha. På driftsida har det ikkje stor økonomisk konsekvens, men me må investere ein del i låsesystem og sikring av utstyr.

Digitalisering og rasjonalisering heng saman og det vil opne seg nye moglegheitar og løysingar i åra som kjem. Rådmannen trur ikkje me vil sjå noko stor økonomisk innsparing i den forstand at utgiftene går ned, men me kan håpe på at ein kan møte nye utfordringar på ein meir rasjonell måte og dermed halde dagens budsjettnivå. Utfordringane frå sentrale myndighetar gjev større press på lokale løysingar og det er også difor viktig med samarbeid på tvers av kommunegrensar. Gode døme no er NAV, IKT og kraftsamarbeid, der me har hatt gode prosessar og ser ut til å få til regionale løysingar. Dette resulterer i fyrste omgang i meir solide og truleg betre tilbod, men ikkje nødvendigvis

mindre kostnader. Dette har samanheng med at kommunen får stadig fleire og meir kostbare oppgåver, særleg knytt til helse- og omsorgstenester. Me får fleire eldre og pleietrengande, samt nye grupper av pasientar som tidlegare i større grad fekk tilbod via statlege ordningar. Det er viktig å sjå på nye løysingar som medfører at fleire kan bu heime lenger.

Sentrale signal tyder framleis på at tanken om meir sentralisering og samanslåing av kommunar bare vert sterkare. Det skal vere likt tilbod til alle innbyggjarar i heile landet og krav til tenestene skal vere det same. Det er viktig å møte dette på dei områda der me ser me kan ha nytte av samarbeid og der me som einsleg liten kommune kjem til kort i høve å ha kompetanse på alle fagområde. Rådmannen ser at det er viktig å vere med på utviklinga som skjer og fokusere på korleis tenestene skal vere framover.

Leiarane i kommunen må framleis ha fokus på endringsleiing og organisasjonsutvikling, og fortsatt arbeide med utvikling og effektivisering av tenestane. Auka bruk av ny teknologi, utgiftsreduksjon, organisering og kompetanseutvikling er sentralt. Rådmannen har som ein del av innsparingane bedt kvar etat om å finne innsparing på om lag 1,0% (1,9 mill.) for å få budsjettet i balanse, når småkommunetilskotet ligg som driftsresultat.

Tenestetilbod til innbyggjarane i Tokke skal vere best mogleg ut frå dei ressursane me til ein kvar tid har til rådvelde.

John Kleiv

Rådmann

2 Om dokumentet

Budsjettdokumentet i Tokke er ein fireårig økonomiplan/handlingsprogram (HP) inkludert årsbudsjettet for komande år. Dokumentet er sett saman av budsjettal i økonomiplantabellane (vedlegg i HP) og eit handlingsprogram som formulerar overordna mål og satsingsområde, og konkrete mål og tiltak som skal gjennomførast innanfor dei økonomiske rammene. Dette blir det gjennom året rapportert på i kvartalsrapportar. Etter kommunestyret si endelege handsaming blir dokumentet omarbeidd i tråd med endringar som blir vedtekne.

Tokke kommune nyttar ein enkel form for målstyring der det enkelte planområde skal gjera seg nokre få, målbare mål for neste budsjettår som seinare skal kunna rapporterast på i kvartalsrapportane og årsmeldinga.

Rådmannens budsjettframlegg blir fremja i oktober, og politisk handsama i politiske utval fram til endeleg vedtak i kommunestyret i desember. Etter budsjettvedtaket blir Handlingsprogrammet endra slik at det samsvarar med vedtaket.

For at dei folkevalde skal ha eit godt grunnlag for å gjere prioriteringar, inneheld rådmannens framlegg fleire delar:

- framlegg til økonomiplan og handlingsprogram for økonomiplanperioden (4 år) (vedlegg 1)
- med tilhøyrande talbudsjett med rammer for kvart planområde/etat (tabell 1)

- framlegg til investeringsplan (tabell 2)
- oversyn over tiltak som rådmannen har tilrådd å opprette eller spare inn, med etatssjefens merknad til konsekvensar (tabell 3) slik at det politiske arbeidet med prioriteringar av ulike tiltak skal vere lettare å gjennomføre.

3 Handlingsprogram 2019 -2022

OVERORDNA MÅL

I kommuneplanens samfunnsdel er det satt opp denne visjonen for Tokke kommune:

«Kompetanse, kraft og kultur»

Hovudmåla for Tokke kommune er definert slik:

- Tokke kommune skal vere ein open, trygg og attraktiv stad i Vest - Telemark for busetjing og næringsetablering.
- Kraft, kompetanse, kultur, landbruk og natur er grunnlaget for vekst og utvikling av Tokke.
- Tokke kommune skal vere ein inkluderande kommune med universell utforming, ein god tenesteleverandør og truverdig forvaltningsmynde.

Desse hovudmåla gjer føringar for retning for fem fokusområde:

- samfunn
- organisasjon/medarbeidar
- økonomi
- brukarar
- interkommunalt samarbeid

3.1. Samfunn

- Tokke kommunes livsgrunnlag er næringsliv, landbruk og busetnad, og kommunen skal i samarbeid med aktørane leggje til rette for ein aktiv næringspolitikk, ei styrking av landbruket og ein målretta bustadpolitikk.
- Tokke kommune skal leggje til rette for å ta imot flyktningar etter dei måla kommunestyret hev sett.
- Tokke kommune skal synleggjere dei moglegheitene kommunen har innan reiseliv og utvikle Dalen sine kvalitetar som byliknande sentrum i regionen.

3.2 Organisasjon/medarbeidar

- Tokke kommune satsar på å auke kompetansen til dei tilsette.
- Tokke kommune skal vera ein organisasjon prega av endringsvilje og utvikling.
- Tokke kommune skal ha fokus på arbeidsnærvær i alle etatar og ha moderat møteverksemd.

3.3. Økonomi

- Tokke kommune har som langsiktig mål å ha eit årleg netto driftsresultat på 3,0%.
- Tokke kommune siktar mot eit disposisjonsfond på 7-10% av driftsinntektene.
- Dei kommunale avgiftene skal ha full dekningsgrad i høve til utgiftene.

3.4. Brukarar

- Tokke kommune nyttar sin faglege kompetanse til å gje rett teneste til rett tid og i rett omfang.
- Tokke kommune skal legge til rette for tidleg innsats i høve til barn og unge.
- Tokke kommune skal ha ei omsorgsteneste prega av kompetanse og ny teknologi.

3.5. Interkommunalt samarbeid

- Tokke kommune deltek aktivt i nye interkommunale samarbeidstiltak på dei område dette er tenleg.

4 Budsjett 2019, økonomiplan 2019 – 2022

4.0 Budsjettarbeidet og den økonomiske situasjonen i Tokke kommune

Som kraftkommune har Tokke vore i ei god økonomisk stilling i høve til dei fleste andre kommunar, men utgifts- og inntektsutviklinga dei seinare år har gjort at kommunen har måtta gjera store grep for å få økonomien i balanse. Inntektsutviklinga endrar seg nesten frå halvår til halvår og gjer budsjettarbeidet særst utfordrande. Løns- og pensjonsutgiftene tek store delar av budsjettet. Frie disposisjonsfond (ekskl. særavtalefonda) er rekna til om lag 20 mill. kr ved utgangen av 2018, som er om lag måltalet (7-10% av driftsinntektene).

Nedgang i folketal og endringar i samansetjinga av befolkninga fører til mindre skatteinntekter og rammetilskot frå staten. Styresmaktene reknar såleis med at Tokke skal kunne drivast med mindre utgifter enn det me gjer i dag. Kommunen har såleis ikkje noko anna val enn å halde fram med arbeidet med å redusere utgiftsnivået og bygge opp ein større buffer.

4.1 Tekniske føresetnader

Dette framlegget til budsjett for 2019 byggjer på økonomiplanen frå i fjor, naudsynte konsekvensar av endringar gjennom 2018 samt statsbudsjettet for 2019.

Vidare inneheld budsjettframlegget rådmannen sine prioriteringar av utviklingstiltak.

Alle opplysningar er oppdaterte så langt råd er, og blir justert etter endeleg vedtak. Føresetnaden er ein rekneskap for 2018 med overskot eller i balanse. Nedanfor er det gjeve eit oversyn over dei viktigaste tekniske føresetnadene som er gjort .

- Utgiftsauken frå 2018 til 2019, ofte kalla deflatoren, er sett til 2,45% både når det gjeld løner og andre driftsutgifter. Statsbudsjettet opererer med 2,8%.

- Pensjonspremien for KLP-medlemmar er sett til 18% i 2019. Pensjonspremie på 10,90 % for lærarar i Statens Pensjonskasse - SPK.
- Arbeidsgjevaravgift på 10,6 % - uendra.
- Pristaket for straumprisen blir sett til 36 øre i 2019.
- Ei renteutvikling innafor dei fleste ekspertane sine prognosar. Ei låg rente , men noko aukande – Kommunalbanken seier 2,04% rente i 2019, 2,49 i 2020, 2,92 i 2021 og 2,84% i 2022. Dette er sjølvsagt usikkert på lengre sikt. Låneopptak er utrekna med 2,5% rente.
- Det er rekna med utbyte frå VTK AS med kr 2,8 mill., som budsjett i 2018.

4.2 Det generelle inntektsgrunnlaget

Skatteinntangen i Tokke auka med 0,3% frå 2016 til 2017 og budsjettert auke i 2018 er på 3,7%, som dei statlege føringane. I 2019 er det budsjettert med ein auke på 1,5% til kr 78,2 mill., dette i samsvar med Telemarksforsking sine utrekningar i samband med rammetilskotet. Venteleg blir skatteinntektene i 2018 noko mindre enn budsjettert, men rammetilskotet tilsvarande større. Rammetilskot og skatteinntekter, dei såkalla frie disponible inntektene er budsjettert til 153,9 mill. kr i 2019, dette er kr 9,6 mill. meir enn opphavleg budsjett 2018. Av dette utgjør småkommunetilskotet kr 5,7 mill. Som fylgje av stor oppgang i straumprisen i 2018 går inntektene frå konsesjonskraftsalet opp – men eigedomsskatteinntektene frå kraftverk går truleg ned også i 2019. Inntektene frå eigedomsskatt er usikre i åra framover etter nye eigedomsskattereglar, m.a. auka grunnrenteskatt til staten.

Finansutgifter – renter og avdrag - er budsjettert til 11,2 mill. i 2019 og vil som fylgje av store investeringar auke til kr 12,4 mill. i 2022. Rentenivået er framleis lågt, men er stigande. Styringsrenta frå Noregs Bank er nå auka til 0,75%. Det er nå rekna **2,5% lånerente** i ØP, som i gjeldande ØP, men dette er usikkert og kan såleis vera ein risiko, eller gjeldsfelle, på lengre sikt. Ein auke av renta med 1% vil utgjera om lag **kr 2,0 mill.**

4.3 Investeringsbudsjettet - Handlingsprogram investering 2019-2022

Tokke kommune har i gjeldande ØP vedteke ei rekkje investeringar i perioden 2018-2021.

Kommunestyret må nå ta stilling til om det skal gjennomførast nye store investeringar, prioritering av investeringane, og om desse skal dekkjast gjennom auke i låneopptak, av overskot i drifta eller av fondsmidlar. Investeringsplanen må tilpassast dette.

Den tilrådde investeringsplanen inneheld finansiering med hovudsakleg nye låneopptak, noko som krev meir kapitalutgifter i driftsbudsjettet frå 2019.

Investeringsplanen inneheld prosjektnummer på investeringsprosjekta og kolonne for ansvarleg planområde/tilvisar. Den inneheld også revidert budsjett for 2018. Alle investeringsprosjekt som er sett opp i 2019 er prioritert. Prioriteringa er sett i parentes etter teksten i fyrste kolonne. Prioritet (1) er prosjekt som er i gang og som må fullførast eller vidareførast i 2019. Prioritet (2) er dei nye prosjekt rådmannen meiner må prioriterast fyrst i 2019, prioritet (3) dei som bør prioriterast i 2019 og prioritet (4) dei som kan prioriterast, men som og kan utsetjast til 2020.

Syner elles til tabell 2 og nærare om kvart prosjekt under kvart planområde.

5. PLANOMRÅDE 1 OG 6 – SENTRALADMINISTRASJONEN OG FELLES

5.1. Økonomi

- Planområde 1 har ei nettoramme for 2019 på kr 26 665 000.
- Planområde 6 er fellesinntektene til kommunen, som rammetilskot frå staten, konsesjonskraftsal, konsesjonsavgifter, skattar, eigedomsskatt frå verk og bruk, utbyte og renter.
- Fellesinntektene blir fordelt ut og utgjer nettoramma til kvart planområde.

5.2. Arbeidsområde og funksjon, årsverk og stillingar

- Planområde 1 har 14,4 årsverk fordela på 14 fast tilsette personar i sentraladministrasjonen. I tillegg er det 7,77 årsverk fordela på 14 personar som har verv eller anna tilsetjingsforhold, dette gjeld ordførar, varaordførar, tilsette i NAV (kommunal del), lærlingar på etatane, frikaup hovudtillitsvalde/tillitsvalde og hovudverneombod.
- Rådmannen er øvste leiar for administrasjonen, alle planområde.
- Ordførar er øvste leiar for kommunen, og er leiar for rådmannen på vegne av kommunestyret.

Politisk struktur:

Den politiske strukturen er bygd opp slik at mange kan delta i politisk arbeid. Det er nok slik at saksmengda til utvala, særleg for oppvekst/kultur og helse/omsorg, er lita og difor er det naturleg for rådmannen å sjå om det er mogleg å samle desse i eit utval. Det medfører at dei som sit i utvalet får fleire og kanskje meir interessante saker å diskutere. Det kan vere saker på tvers av fagområda og det kan gjeva ein økonomisk innsparing for kommunen.

Det er også naturleg å sjå nærare på fordeling av ansvarsområda til dei ulike utvala.

5.3. utfordringar

Planområde 1 sine utfordringar:

- Økonomisk resultat og økonomistyring
- Organisasjonsutvikling, leiaropplæring og -utvikling
- Utvikling og finansiering av nye teknologiske løysingar

NAV

- Aktivitetsplikt for mottakarar av økonomisk sosialhjelp blir nå innført. Det er og trong for kommunale tiltaksplassar
- Tiltaka i bustadsosialhandlingsplan skal vidareførast.
- Nav Tokke skal bidra til at brukarane vert moderne og sjølv velje betjeningsløysingane på www.nav.no som fyrste val.

Arbeidsløysa i kommunen har gått ned og er pr. 30.09.2018 på 1,0 %. Det er veldig god arbeidsmarknad nå og det ventar me vil halde fram i 2020. Sjukefråværet i kommunen og spesielt i nokre etatar i Tokke kommune har hatt ein veldig positiv utvikling i 2018 . Busetjing av flyktningar

betyr og fleire brukarar av NAV tenester, i fyrste omgang økonomisk sosialhjelp. Ei viktig og prioritera oppgåve i 2019 er å få våre nye innbyggjarar i arbeid.

I mai 2016 kom det ei stortingsmelding som skisserar store endringar for NAV i framtida.

Statsbudsjettet for 2019 legg opp til 0,5% reduksjon av ramma til drift av nav + effektivitetsgevinst i samband med innføring av digitale tenester. Dette vil kanskje føre til reduksjon i stillingar til NAV.

Drifta av NAV Tokke bygger på ein fordelingsnykel etter tal på stillingar.

Frå 01.01.2020 blir Tokke kommune vertskommune for 5 av kommunane i Vest-Telemark for NAV tenester til innbyggjarane. Prosjekt for å bygge det nye NAV Vest-Telemark vert ei prioritera oppgåve 2019.

Den kommunale delen av NAV har i fylgje samarbeidsavtala mellom stat og kommune ansvar for:

- Klientbasert økonomi (økonomisk sosialhjelp – i dette naudhjelp og sosiale lån)
- Informasjon om tildeling av bustad, bustøtte, startlån og utbetringstilskot
- Formidle - og hjelpe til med bustad etter lov om sosialtenester i arbeids og velferdsetaten
- Gjeldsrådgjeving
- Rettleiing i økonomi
- Forvalte ordninga med friplass i barnehage
- Taka aktivt del i basisgrupper, nettverksgrupper og samarbeidsmøte
- Individuelle samtaler
- Utarbeiding av individuell plan
- Fylgjekort for funksjonshemma, parkeringsprov og TT-kort

IKT

IKT er i omlegging frå eige driftspersonell til ny driftseining. Budsjettet for 2019 vil bli styrt av denne prosessen. Omlegging til nye system gjer at me ynskjer å minimalisere kostnader knytt til eksisterande installasjon.

Utfordringar i 2019

Microsoft-lisensiering er ein stor del av driftskostnadane innan IKT. Kommunen har avtale på alt utanom serverar. Grunnen til dette er at tidlegare utskiftingsfrekvens og nye versjonar frå Microsoft gav dette valet kosteffektivt for Tokke. Nytt datasenter krev nye oppgraderte lisensar. Dette vil koste kommunen 1/3 av ca 450.000,- Då vil serverlisensar ligge inne på same avtale som klientlisensar (sluttbrukarar). Driftsbudsjett for lisensar for Tokke må aukast med 150.000,-

Trådlaust nett i kommunen. Tokke, Vinje og Kviteseid har felles trådlaust nett. Det har det seiste året eksplodert i bruk av trådlause einingar. For å møte dette må vår 10 år gamle teknologi skiftast ut. Dette må gjennomførast i 2019, men noko må truleg skiftast alt i 2018. Dette er ikkje ein del av etablering av nytt datasenter. Kostnad totalt er stipulera til 1.500.000,- der Tokke sin del er 1/3. GDPR har i tillegg krav som gjer at vi er nøydd til å gjere endringar på tilgangskontroll. Etter kartlegging i Tokke der ein legg til grunn at dekninga skal betrast vil dette gje ein investering på 650.000,- eks. moms. for Tokke sin del.

UPS

Naudstraum var planlagt etter vedlikehaldsplanen til leverandør å skiftast i 2018. Dette må derfor skiftast ut for kommunehuset i 2019. Løysinga vert då dimensjonert etter nytt effektkrav i samanheng med etablering av sentralt datasenter i Vinje.

Generelt.

Sikker utskrift, der vi har kontroll på at utskrift kjem på rett stad, og ikkje får uautorisert innsyn er ein utfordring som må løysast. Tidlegare er dette rekna til 50-75000,- å få etablert. Løysinga er lisensbelagt. Dette er i tillegg ein løysing som kan hindre unødvendig utskrift/feilutskrift av dokumenter.

Investeringskostnader for 2019 oppsummert:

Prosjekt	Kostnad
Wifi	820 000,-
UPS	130 000,-
Sikker utskrift	100 000,-

UPS og sikker utskrift er foreslått i investeringsbudsjett, (prosjektnr. 6001).

Kyrkjeleg Fellestråd

Kyrkjeleg Fellestråd er ein sjølvstendig organisasjon, høyrer til under planområde 1 på grunn av kommunale overføringar til Fellestrådet.

Dei demokratiske kyrkjelege folkevalde organa for sokna i Tokke kommune; Eidsborg, Mo og Skafså sokn og Høydalsmo og Lårdal sokn har tre juridiske einingar; Eidsborg, Mo og Skafså sokneråd, Høydalsmo og Lårdal sokneråd og Tokke kyrkjeleg fellestråd.

Fellestrådet har lovpålagt ansvar for å syte for forvaltning og administrasjon for både sokneråda og fellestråda si verksemd, arbeidsgjevaransvar for dei lokalt kyrkjelege tilsette, forvaltning, drift og vedlikehald av kyrkjene og gravplassar. Fellestrådet sitt budsjettframlegg skal og omfatte utgifter til kyrkjeleg undervisning, diakoni, kyrkjemusikk og andre kyrkjelege tiltak i sokna.

Etter avtale med kyrkjeleg fellestråd kan kommunal tenesteyting koma inn i staden for særskilt bevilling til føremon nemnd i Kyrkjelova si paragraf § 15.

Det er lagt inn prisauke på 2,4% på overføringa til Fellestrådet, som då utgjer kr 3,7 mill. Fellestrådet ber i tillegg om;

Drift:

1. Auke i ramme drift kr. 110.000 Gravplassforvaltning §3 – finansiere prosjektstilling 20% stilling i 3 år for oppdatering av festarkiv kyrkjegardane i Tokke. Det er eit stor etterslep på festarar for kyrkjegardane i Tokke(meir enn 50% er feil) med mykje ekstraarbeid som resultat. Eit festarkiv i orden gjer at risiko for feil i forvaltninga av gravstader vert kraftig redusert og fleire gravstadar kan slettast og kommunens investeringsplikt knytt til utvidingar av gravplasser i framtida vert betydeleg redusert. I tillegg ber dei kommunen vere med på eit spleiselag for oppgradering av kjølerom m.m. som ein eingongssum på 60.000,-

Investering:

2. Auke investeringsbudsjett 2019 frå kr. 100.000 til kr. 512.000. Kr. 162.000 overførast frå 2018 til 2019 for å sikre finansiering rullestolningang Lårdal kyrkje (totalt kr. 262.000). Nytt: kr. 250.000 forprosjekt Mo kyrkjegard, knytt til pålegg frå arbeidstilsynet. Prosjektet inneheld utgreiing av driftsbygg, der garasje, HC toalett publikum, pauserom med toalett/dusj og garderobe, lagerareal for gravminner og jord, ombygging av parkeringsplass, nytt gjerde, VVS til evt. nytt bygg og kyrkjebygg og regulering av areal for framtidig utviding av kyrkjegard. Prosjektet skal godkjennast av bispedømmeråd og riksantikvaren. Kyrkjebygget er listeført som verna og delar av eksisterande kyrkjegard er freda mellomalderkyrkjegard. Difor er det naudsynt med eit grundig forprosjekt slik at fellesrådet kan gje kommunen eit korrekt kostnadsbilete for prosjektet.

Ynskja frå Fellestrådet er lagt inn i budsjettet.

5.4. Mål i handlingsprogramperioden

Handlingsprogram - Planområde 1 og felles – Sentraladministrasjonen		
Mål nr.	Utfordring og tiltak	Mål
5.4. 1.	Interkommunalt samarbeid om felles IKT-drift Kommunestyret i Tokke, Vinje og Kviteseid har vedtatt å etablere eit samarbeid om felles drift.	Samarbeidet vert formelt etablert frå 01.01.2019.
5.4.2	EcoOnline Programvare for stoffkartotek, EcoOnline. Opplæring til leiarar, verneombod og tilsette.	Kunnskap blant tilsette om EcoOnline ved eventuell uhell på arbeidsplassen
5.4. 3.	Kompetanse om økonomi Forvaltningsrevisjonsrapport om økonomistyring påpeikar m.a. tilstrekkeleg kompetanse innan budsjettering og budsjettstyring. Kommunen skal sørge for at det blir arrangert kurs til alle i leiinga.	Meir kompetanse og tryggleik når det gjeld budsjettering og økonomistyring. Medvitne om kva økonomiansvar inneber.
5.4. 4.	KS Læring Vidareføre og gi meir opplæring i bruken av KS Læring.	Lettare og meir økonomisk måte å auke kompetansen på.
5.4.5	Compilo Nytt program, Compilo, for kvalitets- og avviksystem i etatane og innan HMS. Opplæring for alle i kommunen i bruken av systemet.	Betre system for kvalitetsstyring og kontroll over avvik i kommunen.

KS Læring

Tokke kommune har allereie teke i bruk den nasjonale løysinga, KS Læring, som tilbyr deling av kunnskap og kompetanseheving digitalt. Innhaldet i KS Læring er fritt tilgjengeleg for alle og det er mogeleg å gjennomføre forskjellige kurs og opplæring innan nesten alle fagområde i kommunen.

Compilo

Det har ikkje vore digitalt felles system for kvalitetsstyring og avvikshandtering i kommunen. Noverande system for avvik har vore stort sett på papir og blitt handtert ulikt frå etat til etat. Det er viktig at kvalitetssystemet, både i etatane og innan HMS, blir digitalt slik at kommunen for betre kontroll over system og avvik.

Dei nye personvernreglane krev også system for avvik. Compilo er tilpassa også til dette formålet.

EcoOnline

EcoOnline er digital system for stoffkartotek. Det er pålagt at systemet skal vere digital og kommunen har hatt slik system over fleire år. Det er gjort stort arbeid i 2018 for å få registrert all stoff som vert bruka i kommunen men det manglar opplæring blant tilsett og leiinga.

6 Planområde 2 Oppvekst, kultur og idrett

6.1 Økonomi

Planområde 2 har ei nettoramme for 2019 på kr 71 771 000.

Etaten har store faste utgifter på kulturområdet, som gjer at utgifter til kultur blir høg. Å samanlikne kommunane mellom, på utgifter til kultur er vanskeleg. Det er blant anna avgjerande kor stor del av reinhald og vaktmeistartenestar som blir ført på dei ulike bygga.

Det er over 2,3 mill. som er bundne opp i faste kostnader på kulturområdet.

Samla utgifter til kulturområdet er på omlag 10 mill. Dei største postane utover faste utbetalingar er kulturskule og bibliotek.

Tal frå KOSTRA syner at Tokke har høge einingskostnader til barnehage. Det er blant anna knytt til ein desentralisert struktur, som gjer oss sårbare og kapasiteten blir ikkje fult utnytta.

Netto utgifter til utvida ordning med gratis kjernetid og maks pris i 2019 er større enn auka inntekt gjennom eigenbetaling.

I Vest-Telemark ligg me på middel då det gjeld lønns- og driftsutgifter pr. elev i skulen. Skulen oppnår gode resultat i grunnskulepoeng (best i Telemark) og kommunebarometeret (best i Telemark og høg rangering på landsbasis).

6.2 Arbeidsområde og funksjon, årsverk og stillingar

Årsverk i planområde 2 pr 01.10.17:	92,61
Årsverk i planområde 2 pr. 01.10.18:	92,36
<u>Reduksjon</u>	<u>0,25</u>

Dvs. Bemanning etter bemanningsplan: er 92,36 årsverk, men det er ei disponibel ramme på 0,45 årsverk (Etaten har etter vedtak ei ramme på 92,81 årsverk)

Kvar haust har me ein gjennomgang for bruk av etatens ressursar, noko som kan medføre at ressursbruken kan endre seg frå år til år.

- Oppvekst- og kultursjefen er øverste leiar for administrasjonen
- Oppvekstutvalet handsamar saker innafør området

6.3 Utfordringar

Planområde 2 sine utfordringar:

Personalsituasjon:

Oppvekstsektoren har gjennom lovgjevinga dei siste åra blitt sterkt styrt på minimumsbemanning og utdanningskrav. Me stettar krava til kompetanse i barnehagen, men me har nokre fag i grunnskulen der me ikkje har nødvendig fagkompetanse som lovverket krev. Ein må derfor halde fram satsinga med å nytte seg av kompetanseheving der Staten finansiar store delar av utgiftene.

I barnehageåret 2018/2019 er det behov for mange vikariat, dette skuldast sjukdom eller lovheimla permisjonar.

Bibliotek:

Hovudbiblioteket på Dalen står midt oppe i omlegging til å bli meirope, det vil seie installere løysing for sjølvbetening. I 2018 har det vore lagt ned mykje arbeid i førebuing av dette, mellom anna merking av heile samlinga med RFID-brikker. På grunn av forseinka leveranse er løysinga ikkje fullt implementert enno, men alt vil venteleg vere på plass før nyttår. Det vil hjelpe på ein situasjon der det har vore krevjande å balansere gode opningstider opp mot andre viktige oppgåver, med få personalressursar. Særleg ynskjer biblioteket å vektleggje rolla som skulebibliotek (grunnskule og vgs) i større grad. Biblioteket har hatt gode erfaringar med samarbeid med lag/foreiningar, vaksenopplæringa og ungdomsklubben, og ynskjer å gjere meir av dette. Dataopplæring for seniorar er ei anna prioritert oppgåve framover.

Med midlar frå Nasjonalbiblioteket vart det arrangert skrivekurs for vaksne i 2018. Dette vart vellukka og fleire av deltakarane held fram med å møtast på friviljug basis. Det er søkt om prosjektmidlar til nye tiltak innan litteraturformidling.

Filialen i Høydalsmo er oppgradert i år, gjennom revisjon av samlinga, rydding og oppussing. Det er stort potensiale for å kunne nytte filialen i større grad, gjennom meir samarbeid med skule/bhg, arrangere ulike aktivitetar og utvikle lokalet som samlingsplass i bygda.

Barnehage, skule og kulturskule:

- Minimumsbemanning – nye lovkrav både i barnehage og skule
- Nye utdanningskrav i grunnskulen (basisfaga) – me har pt. ikkje nok fagkompetanse til å tilfredstille nye utdanningskrav. Det vil vere trong for at fleire lærerar nyttar seg av statlege ordningar med vidareutdanning
- Utviklingsplan for barnehagen
- Utviklingsmål for barnehage og skule
- Kulturskulen er i arbeid med å utvikle lokale læreplanar

Flyktingtenesta:

Stillinga som integreringskoordinator bør forlengast då det krev oppfylgingsarbeid ut over den tida deltakarane er i introduksjonsprogrammet. Etter to år på introduksjonsprogrammet er det fortsatt ikkje alt som alle er utlært i. Det er mange praktiske gjeremål i kvardagen som flyktingane fortsatt treng bistand til. Dette kan vere alt frå oppfølging hos ulike etatar som helse, barnehage, skule, eller hjelp med opphaldsløyve, arbeidssituasjonar, skatt etc.

Dei treng fortsatt ein stad dei kan rådføre seg og få rettleiing. Integreringskoordinator har jobba med dei over tid, og det er opparbeida eit tillitsforhold mellom dei. Kommunen har fortsatt oppfylgingsansvar for flyktingane kommunen har mottatt etter endt introduksjonsprogram. Flyktingtenesta er den stabile kanalen flyktingane har. Det er viktig å ha ein stad ein lett kan vende seg til, når mykje anna i livet er ustabil og framand, og ein enno ikkje heilt har full oversikt over korleis alt i det norske systemet fungerer. Denne stillinga må uavhengig av driftsnivået på helse, NAV og vaksenopplæring vidareførast. Ein vil i løpet av fyrste halvdel av 2019 ha gjennomgang på bemanningsnivå og utgiftnivå frå hausten 2019. Overskot som det blir på tilskot frå staten skal overførast til fond for å dekke framtidige utgifter.

6.4 Mål i handlingsprogramperioden

Handlingsprogram - Planområde 2		
Mål nr.	Utfordring og tiltak	Mål
6.4.1.	«Vurdering for læring»/klasseleiing	Vidareføre fokus på området inn i 2019. Sjølv om ein er ferdig med satsinga frå staten, er det viktig å nytte utviklingstid for å sikre at ein opprettheld gode rutinar for desse to tiltaka.
6.4.2.	«Aktiv og synleg kulturskule» Tokke kulturskule skal bli ein viktig ressurs og kompetansesenter for kultur.	Organisere vår verksemd i tråd med den nye rammeplanen for Norske kulturskule – samarbeid i regionen med utarbeiding lokale læreplanar.
		Sikre og styrkje eit godt samarbeid mellom kulturskule og heim. Opprette eit samarbeidsutval for kulturskulen.
		Tilby fleire korte kurs, for å ha eit variert tilbod. F.eks. kreativ skriving, foto osv. Gjerne i samarbeid med private aktørar eller lokalt næringsliv.
6.4.3.	Kompetanseheving	<i>Barnehagen:</i> Kompetanseheving med fokus på det pedagogiske tilbodet, særskilt inn mot to område – inkluderande barnehage og innføring av ny rammeplan.
		<i>Skulen:</i> sikre naudsynt kompetanse i basisfaga, som stettar lovkrav. Det er varsla ny rammeplanar, det vil òg kunne medføre auka kompetansebehov. Vidare er det trong for kompetanseutvikling i eit inkluderande barnehage og skulemiljø.
		<i>Barnehage og skule:</i> Arbeidsplassbasert kompetanseutvikling med fokus på eit inkluderande barnehage og skulemiljø.
6.4.4.	Planarbeid	Rullering av barne- og ungdomsplanen, utviklingsmål og lokale læreplanar
6.4.5	Kulturhuset	Det har vore mange flotte arrangement på kulturhuset, men det er til tider lite frammøte.

		Ein vil jobbe for å få til arrangement som kommunen står som arrangør av, omlag ei gong pr. mnd ca. 8 pr. år. I tillegg er det andre som tilbyr arrangement på kulturhuset.
--	--	---

Barnehage:

Ny rammeplan for barnehagen kom i 2017. Rammeplanen stiller større krav til det innhaldet og pedagogiske arbeidet i barnehagen. Arbeidet med å implementere rammeplanen i den daglege drifta vil også vere viktig i 2019.

Frå 01.08.18 er det gjennom lov gjeve pedagogiske og bemanningsmessige normer.

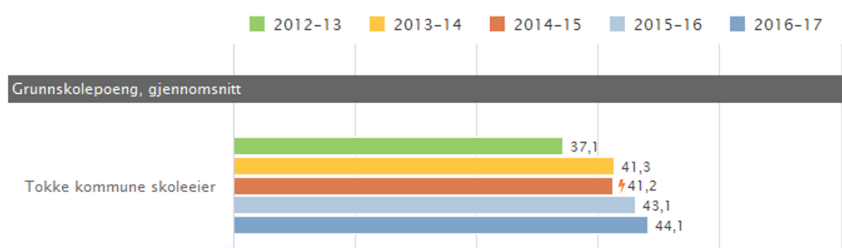
Skule:

Frå sentralt hald er det kome øyremerkt tilskot for å styrke tideleg innsats i skulen. Vidare er det innført lovkrav til tideleg innsats, som skal setjast inn på eit tideleg tidspunkt. Skuleeigar har plikt å følge opp dette.

Det er varsla ny fagplanar i faga, som vil kome fortløpande. Det vil bli mykje arbeid med å implementere nye rammeplanar i dei ulike faga.

Nykeltal for utvikling i skulen:

Indikator og nykeltal	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017 - 18
Talet på elevar	271	268	252	255	254	251
Årsverk for undervisningspersonale	40,0	38,2	33,5	31,4	31,5	33,5
Andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning	91,9	92,1	92,8	95,1	96,0	96,2

2017-2018:

TOKKE

● Helt på topp

Grunnskolepoengene er delt ut for de ulike Telemarkskommunene, og det er Tokke som kommer ut helt på topp. Med 46,1 poeng topper Tokke kommunen statistikken foran Kviteseid på 43,6.

Konklusjon rundt grunnskolen i kommunen :

Ein har hatt svært god utvikling i faglege prestasjonar, noko som syner at dei tiltaka ein har sett i gang har hatt god effekt. Ein god indikasjon på dette er utviklinga i grunnskulepoeng og andelen på mestringsnivå 1 og 2 er redusert. Vidare er delen elevar med spesialpedagogisk tiltak redusert frå 14,6 i 2010 til no på ein prosent mellom 5-6%.

Det er gjort ein svært god jobb blant personale på skulane og ein kan seia at ein har lukkast med tilpassa opplæring.

Ein må behalde rammebetingelsar for at det gode arbeidet kan halde fram. Ein sikrar at kommunens ungdom får vidare utdanning eller fagbrev, som seinare får positiv utvikling for kommunen. Med andre ord er barnehage og skule ei viktig investering for framtida.

Kommunestyret ynskjer sak om opplæringsmål for Vaksenopplæringa på nynorsk.

Kommunestyret bed rådmannen greie ut ei sak med alternative løysingar til ny barnehage i Høydalsmo. Saka vert lagt fram for kommunestyret innan 01.10.19

Kommunestyret bed rådmannen starte opp eit arbeid som ser på innhaldet i SFO (t.d meir fysisk aktivitet, leik, leksehjelp, samarbeid med frivillighetscentralen, kultur).

6.5 Investering:

«MEIROPE» - bibliotek i Høydalsmo:

Bakgrunn:

- Gjere Høydalsmo bibliotek meir tilgjengeleg for innbyggjarane. «Den beste enkeltinvestering per krone per innbygger vi noen gang har gjort» – rådmannen i Sarpsborg
- Høydalsmo bibliotek har berre ope ein kveld pr. veke, biblioteket er godt besøkt og det er høgt utlån. Med meiropent bibliotek i Høydalsmo kan opningstida aukast betrakteleg
- Same merkesystem på hovudbiblioteket og Høydalsmo (RFID)
- Utlånsautomaten vil vere ein fordel for elevar og lærerar i skuletida, samt barnehagen

Kva ligg i løysinga?

- Alarmmerking/alarmportal (RFID)
- Stasjon for sjølvbetening (utlånsautomat)
- Overvakingskamera(er)
- Inngangskontroll, innlogging med lånekort
- PC/programvare som styrer løysinga

Kr 150 000 eks. mva

7. Planområde 3 Helse- og omsorgsetaten

7.1. Økonomi

Planområde 3 har ei nettoramme for 2019 på kr 76 882 000.

Etaten har dei siste to åra hatt store overforbruk. Gjennom året har etaten arbeidd med å få kontroll på kostnader og overforbruk. Grunnen til overforbruket er at ramma er for låg i forhold til drift. Det har gjennom mange år blitt lagt inn tiltak som skal dekkas innanfor eiga ramme, utan å sjå konsekvensar for totaldrifta. For året 2017 er det lagt inn for lite lønnsbudsjett på fleire område. Fleire avdelingar har ei auke i brukarar som krev mykje ressursar. Kommunane får tilskott for å ivareta denne typen av brukarar, men eigen innsats er høg både økonomisk, men også i forhold til bruk av personale.

Etaten søkte og fikk tildelt OU- midlar for å gjennomføre ei gjennomgåing av den økonomiske stoda i helse og omsorgsetaten, samt for å vurdere bruk i forhold til behov. Tokke kommune har innanfor et par område høgare utgifter knytt til helse og omsorgstenesta enn gjennomsnittskommunane. Det gjeld særleg helsetenestane.

Nøkkel tall	Enhet	Tokke		Kostragruppe 03		Landet uten Oslo	
		2017	+	2017	+	2017	+
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr)	kr	41 124		35 126		25 456	
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)	årsverk	462,0		406,1		312,3	
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto drifts (prosent)	prosent	34,5		33,0		31,1	
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	prosent	79,1		75,4		74,8	
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	årsverk	0,42		0,55		0,57	
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	prosent	35,6		38,5		32,4	
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	prosent	51,9		39,7		47,0	
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	prosent	14,8		14,4		12,6	
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent) ¹	prosent	78,6		90,3		89,2	
Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon (kr)	kr	3 576		3 565		3 439	
Andel private institusjonsplasser (prosent)	prosent	0,0		4,7		5,9	
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	timer	0,56		0,47		0,55	
Andel innbyggere 67-79 år med dagaktivitetstilbud (prosent)	prosent	0,00		0,00		0,65	
Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter (prosent)	prosent	7,6		6,2		4,6	
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	årsverk	17,9		15,3		11,1	
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	årsverk	18,3		11,1		9,5	
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)	årsverk	89,4		59,0		39,4	
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (prosent)	prosent	90,9		92,7		90,6	

¹ Fram til 2016 beregnet en indikatoren som andel PLASSER i enerom. Nå gjelder alle år bare andel enerom.

Samanlikna med nabokommunane ligg Tokke kommune nok så likt dei fleste andre. Her har ikkje alle sama grunnlag med blant anna legevakt og jordmor, så det blir ikkje heilt samanliknbart.

Nøkkel tall	Enhet	Tokke		Vinje		Seljord		Kviteseid		Fyresdal		Nissedal	
		2017	+	2017	+	2017	+	2017	+	2017	+	2017	+
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr)	kr	41 124		46 655		32 776		35 919		44 295		41 455	
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)	årsverk	462,0		481,2		394,8		417,8		513,0		512,6	
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto drifts (prosent)	prosent	34,5		39,4		32,7		34,8		34,3		35,1	
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	prosent	79,1		78,1		74,1		86,1		70,3		77,2	
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	årsverk	0,42		0,51		0,53		0,55		0,73		0,63	

- Tokke kommune har eit høgare forbruk av helsetenestar enn andre kommunar. Jordmor, helsestasjon, fysioterapi og legetenesta ligg høgt.
- Fysioterapitenesta er redusert frå desember 2017. Endringa vil sannsynlegvis komme meir fram frå 2018.
- Legetenesta ligg høgt på grunn av at vi har samarbeid om legevakt. Legane i Tokke har til saman rundt 12 legevakter per måned, det betyr at det i omlag 10 dagar skal avviklas 4 timar «fri etter vakt» Dette gjev eit inntektstap, då det blir færre konsultasjonar den dagen. Dersom eit vakttdistrikt hadde vore større ville belastninga bli mindre.
- Helsestasjon ligg høgt i forhold til andre kommunar. Det vart gjennomført ein reduksjon i tenesta 2015. Nasjonalt føregår det ei opptrapping innanfor helsestasjon – skulehelseteneste, som Tokke ikkje har fylgt på grunn av at det allereie er ein høg resursbruk. Samtidig som det er færre born som blir født i kommunen, så blir problemstillingane knytt til born og ungdom fleire. Vidaregåande har ingen reduksjon på elevtall, men dei siste åra har det vore ei auke i hjelpebehov frå ungdomar på vidaregåande.
- Tokke kommune tar del i samarbeid om jordmorvakt i Seljord. Samla har kommunen ei 100 % jordmorstilling der 60 % er knytt til vakt delen og 40 % er knytt til den kommunale jordmorstillinga. Men Tokke kommune betalar i tillegg 30 % av det som er knytt til vaktordninga, totalt 70 % stilling. Det gjev utslag i form av høgt forbruk.
- Omsorgstenesta har fleir brukarar i alderen 0-66 år enn resten av befolkninga. Det synar at Tokke kommune har låg terskel på tildeling av tenestar. Etaten arbeider med tildeling av tenestar og differensiering av omsorgstrappa.
- Høg andel fagutdanna gjev eit høgare lønnsnivå enn gjennomsnittet. Tokke kommune har fleire enn gjennomsnittet, som har fagutdanning og i tillegg har dei fleste topp ansiennitet.

- Fleire avdelingar har lenger vakter enn gjennomsnitt i turnus. Det betyr færre vakter fordelt på tilsette. Ein 100 % stilling kan ha inntil 6 vakter færre per år i turnus, enn gjennomsnittet. Ei turnusendring med fleire vakter per tilsett er ei endring som kan gjerast relativt raskt og kan gje ei innsparing på intill 1 000' per år.
- Tokke kommune har betalt matpause for alle i helse og omsorgsetaten. For de største avdelingane utgjør utgifter for betalt matpause rundt 2 600'. Det er mange kommunar som ikkje har betalt matpause og fjerning av betalt matpause har sjølvstakt konsekvensar. Det anbefales ei større utgreiing for å vurdere fjerning av betalt matpause og vurderinga bør gjerast i alle etatar og omfatte ei vurdering av all personale i Tokke kommune.

7.2. Årsverk og stillingar

Planområde 3 har 93,03 årsverk fordelt på 138 tilsette.

Helse og omsorgsetaten har redusert 5,39 årsverk i perioden 2016 - 2018.

Avdeling	2016	2018
Administrasjon	2,4	3,4
Heimetenesta	24,84	21,78
Institusjon	36,1	31,57
Åheim bufellesskap	14,27	14,27
Kjøkken	4,51	4,51
Legeteneste	7,3	7,9 (inkl avdelingsleiar helse 0,6)
Helsestasjon- skulehelse/jordmor	3,0	3,0
Fysio/ergoterpi	2,0	3,0
Psykisk helse	4,0	3,6
Total	98,42	93,03

For helse og omsorgsetaten er personalet den viktigaste ressursen, men og den største utgiftsposten.

Det er viktig at personale trivas på arbeid og at sjukefråværet er på eit normalt nivå, belastninga av sjukefråværet gjev ei økonomisk belastning, men og ei belastning på andre tilsette i avdelinga.

Etaten har arbeidd med eit prosjekt gjennom året for å redusere sjukefråværet og auke nærværet. Prosjektet vil fortsette ut året, for å så gå over i ordinær drift. Sjukefråværet har på eit år gått frå 11,03 til 6,9%.

Satstingsområdet om høgare stillingar i helse og omsorg held fram, og vil fortsette i åra som kjem. Det er viktig å sjå på nye turnusordningar, som gjev moglegheit for å auke stillingar til det beste for brukarane. Etaten har fått to vikarstillingar, som vil brukas på tvers av avdelingane. Det er ei ordning som kan utviklas for å skape fleire heiltidsstillingar. Alle avdelingar har i forskjellig grad hatt problem med rekruttering av spesielt sjukepleiarar og vernepleiarar. Det er satt i verk rekrutteringstillegg for sjukepleiar på natt, men det bør lagas ordningar for å sikra rekruttering for dagtid med til døme støtte til utdanning eller rekrutteringstillegg.

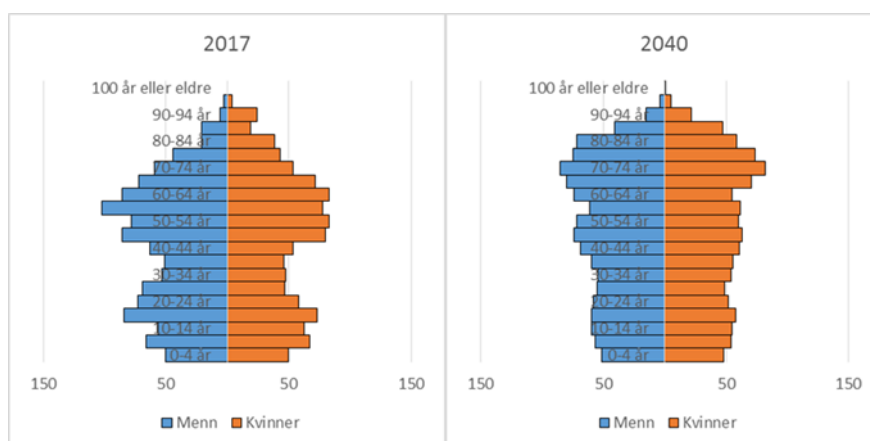
Etter gjennomgåing kan det sjå ut som om Tokke kommune har organisert sin turnus med gjennomsnittsvakter på 8 timar, mens mange andre kommunar ligg på rundt 7 timer. Her kan det sparast inn noko resursar i året som kjem.

7.3. Status og utfordringar

«Morgendagens omsorg» Stortingsmelding 29 (2012) og «Omsorg 2020» er regjeringa sin plan for framtida sine helse og omsorgstenestar. Her legg regjeringa vekt på at omsorgstenesta må endrast og moderniserast etter dagens behov. Gjennom mange år har drifta av tenestar vore lik for landets kommunar. Nye behov og endringer gjer at tenesta må endrast for å dekke heile livsløpet.

Regjeringa legg stor vekt på at innbyggjarar skal få høve til å klare seg sjølv betre i kvardagen trass sjukdom, problem eller funksjonsnedsetting. Tenestene skal vera av god kvalitet og sikre brukarane innflytelse i sin kvardag.

Tokke kommune vil i framtida få fleire eldre samtidig som innbyggjarar i alderen 20 -40 blir færre. Det vil sei at omsorgsbyrden vil auke og det blir færre i gruppa som skal ivareta dei eldre.

For å kompensere det så vert det forventa at kommunane legg opp til ei auke i blant anna:

- Førebygging og meistring
- Auka innflytelse for brukar av tenesten, over eiga helse og helsevalg

→ Auka samhandling for eit tverrsektorielt arbeid med å styrke folkehelse
Tildelingskontoret har stor betydning for framtida. Tenestetildeling og utgifter heng saman og tildelingskontoret er helse og omsorgstenestane sin juridiske avdeling. Bruk av styringsdata i form av IPLOS vil vera med på å sikre at behov ligg til grunn for tildelinga. Behovet til våre brukarar styrer våre tenestar og den måten å tildele tenestar på må styrkas i året som kjem med bland anna auka kompetane til alle tilsette i helse og omsorg.

Habilitering og rehabilitering:

Tenestar som strekker seg over alle fagområda og som alle i helse og omsorgstenesta må samarbeide om. Det er difor svært viktig å ha ein god plan på korleis vi arbeider samla både for enkeltbrukarar, men og kva for grunnprinsipp vi arbeider med i Tokke kommune. Her må alle trekke i sama retning dersom vi skal gjera mennesker sjølvstendige i eigen heim.

Særleg resurskrevjande omsorgstenestar:

Brukarar i denne gruppa aukar i nokon grad. Det er tenester som ofte belastar fleire avdelingar og har store økonomiske konsekvensar. Det er tilskott å få for denne typen av tenestar, men det er ein høg eigen innsats frå kommunane – inntil 1.300' /brukar. Desse brukarane har som regel tidlegare vore knytt til oppfylging på Åheim bufelleskap. Nå som samhandlingsreforma også vil omfatte psykisk helseteneste, så aukar denne pasientgruppa og utfordringar knytt til denne. Før var dette brukarar som vart behandla av spesialisthelsetenesta, men som no skal behandlast i eigen kommune . Det vil bli nødvendig å utvikle gode ordningar for butilhøve fordi dei ikkje kan bu saman med andre og dei kan ikkje bu langt vekk frå helsetilbod. Bygging av forsterka bustader har lenge vore med på investeringsbudsjettet, men det kan ikkje vente mykje lenger. Det er viktig at desse brukarane får oppfølging av fast personale som har spesialkompetanse. Framfor alt gjeld dette brukarar med problemstillingar knytt til rus og psykisk helse. Seiste del av 2018 har vi fått endå ein brukar med store behov for helse og omsorgstenestar.

Institusjon:

Etter reduksjonen av institusjonsplassar 2017 har det vore eit jamt overbelegg av langtids plassar. Det var forventa ei naturleg endring, men det har tatt lenger tid enn planlagt. Avdelinga opplever stor pågang til tider og har hatt overbelegg store delar av året. Fyrste del av året kunne overbelegget vera opp mot 5 pasientar (fordelt på institusjon, heimeteneste og andre kommunar), utover hausten har overbelegget vore opp mot 2 pasientar. Desse pasientane har vi prøvd å legge i andre kommunar og det har fungert godt. Fram til juni 2018 var det venteliste for 2 pasientar på plass med heildøgns bemanning, deretter ingen. Per dags dato er det fortsatt 5 langtids pasientar for mykje i

forhold til plan. Ein institusjonsplass har ein kostnad på kr 1 300'. Det er ikkje tilrådd å auke institusjonsplassar pr dags dato. Etaten er i gang med arbeidet med å differensiere behovstrappa og endring i tildeling av tenestar. Det er venta å ha effekt på tildeling av alle typar av tenestar.

Avdelinga starta med årsturnus desember 2017 og det har hatt positivt utfall. Ved evaluering i vår var det eit felles ynskje om å fortsette med den typen av turnus. Det er fleire som har auka stilling og det er nokon fleire som arbeider meir helg. Ekstra helg har vore ei ekstra utgift som det vart løyvd ekstra til i 2018. Det bør vidareførast og leggst inn fast for året som kjem. Alternativet vil vera å bruke overtid for å fylle vaktene og det vil bli dyrere og dårligare. Frem til og med september 2018 er det brukt rundt 300' i overtid, sama periode 2017 vart det brukt nærare 500'. Fast turnus er forutsigbart framfor alt for brukarane som har fått færre personale å forhalde seg til. Kompetansen er og sikra gjennom fast turnus og det gjev høgare kvalitet på tenestane til brukarane.

Heimetenestane:

Heimetenesta opplever ein travlare kvardag både gjennom reduksjon i personale, men og gjennom ei auke i heimebuande pasientar, når institusjonsplassane no er redusert. Heimetensta er mest sårbar om morgongen. Her er det viktig å sjå på alternative løysingar og alternativ turnus.

Det er behov for ei utvikling av dagtilbod, som vil vera med på å avlaste heimetenestane og spare ein del besøk. Det vil bli nødvendig å arbeide med ei utvikling frem mot 2020, då dagtilbod for demente er lovpålagt. Pensjonistlaga har gjeve uttrykk for at dei ynskjer ein meir open helse og omsorgsteneste, der dei kan møte andre og kanskje vera til hjelp. Ei utvikling av dagsenteret ville vore med på å skape den møteplassen som dei saknar.

Fagteam:

Alle team arbeider godt med demens, rehabilitering, KOLS og kreft/palliasjon. Kreftteamet melder om at det er mange av innbyggjarane som får behandling på sjukehus, både lang og kortvarig. Det er ei belastning å reise opp og ned til Skien for sjuke menneskje. Det er satt i verk eit arbeid med å starta eit forprosjekt, for å utgreie kva for behandling kreftsjuke kan få i kommunen sin. Dette er eit prosjekt som dei andre Vest Telemark kommunane ser positivt på og eit prosjekt som ville ha stor betydning for pasientane, dersom det kan spare reisetid og belastning.

Kjøkken:

Måltid og ernæring er satsingsområde frå regjeringa. Tidspunkt for måltider var endra vår 2018. Det har vore svært positivt og brukarane er nøgde og synest kvaliteten på maten er høg.

Det har vore vanskeleg å rekruttere fagpersonell på kjøkkenet. Det gjev utfordringar i forhold til blant anna turnus.

Det er starta eit forprosjekt for ombygging av hovudkjøkkenet, dette har behov for ei stor rehabilitering.

Åheim bufellesskap:

Avdelinga har det seiste året arbeidd for å få til eit lokalt dagaktivitetstilbod for to brukarar. Målet med satsinga er å skape gode lokale tilbod for brukarane og skape

aktivitet i lokalmiljøet. Her har enn luktast med å skape gode tiltak, som til og med har vore med på å gje ei inntekt. Det er ynskjeleg å utvikle det lokale tilbodet for andre brukarar som har eit stort behov for omsorgstenestar og som har godt av å ha eit tilbod nære heimen.

Det har til tider vore vanskeleg å rekruttere vernepleiarar. Det bør sjåas på ei rekrutteringsordning for å ivareta kompetansen i framtida.

Det har vore ei evaluering av 12 timars turnus og det er eit ynskje om at den skal fortsetje vidare. For å ivareta brukarane bør det gjennomførast ei vurdering om eventuelt bruk av årsturnus. Årsturnus ville og vera med på å ivareta brukarane og endring av behov gjennom året, med blant anna ferie for brukarane osv.

Helseavdelinga:

2018 vart det gjort vedtak om å opprette ei 60 % stilling som avdelingsleiar i helseavdelinga. Det viste seg vanskeleg å rekruttere leiar i ei lita stilling. På slutten av 2017 var det lagt til interne midlar til ei 100 % stilling. Det var tidlig i år tilsett ein avdelingsleiar i denne stillinga. Det har vore til stor hjelp for avdelingane gjennom at dei har fått sin eigen leiar som kan vera med å fylje opp tenestane og fylja opp personale tettare i samsvar med HMS prosedyrar. Helseavdelinga med 17 heimlar og 4 fagområde har behov for ein eigen leiar i 100 % stilling. I tillegg fyljer avdelingsleiar opp dei private fysioterapeutane samt har oversyn over frisklivsarbeidet. Det er mykje administrasjon knytt til legetenesta med både planlegging av tiltak og bruk av personale.

Legetenesta er i endring både lokalt og nasjonalt. Fastlegen har fått altfor mange oppgåver og det har konsekvensar for heile helse og omsorgstenesta. Time på dagen har vore ei god ordning, men ein ser at det krev mykje av tenesta. Denne ordninga skal evaluerast i løpet av 2019.

Ordninga for turnuslegar har endra seg og kallas nå LIS lege – Lege i spesialisering. Endringane fører til at oppfylginga bli litt meir tidkrevjande enn tidligare.

Helsestasjon fikk prosjektmidlar for å auke oppfølginga på vidaregåande 2018 frå ein dag til to dagar per veke. Frå 2019 vil den tida bli redusert til ein dag som tidligare. Det er mange ungdomar som strevar og det er mange fleir som har behov for oppfølging enn tidligare.

Mange av borna til flyktningane har behov for ekstra oppfølging. Denne oppfølginga er betydelig meir tidkrevjande enn oppfølginga til familiar som har vakse opp i Norge. Mykje av grunnen til dette er at det tek tid å forstå og lære seg nyansar i språket. I tillegg er det mykje i det Norske samfunn som må læras. Det viser seg, og vil kanskje vise seg sterkare på sikt at det kjem eit sekundærbehov for oppfølging av mange flyktningar etter dei har budd i Norge ei tid. Mange som har kome til Tokke har opplevd store traumer. Det anbefalas at 30 % prosjektstilling på helsestasjon blir vidareført.

Utfordringar knytt til psykisk helse aukar i alle aldrar. Avdelinga har dei tre seiste åra fått tilskott frå Fylkesmannen i Telemark til ei 100 % prosjektstilling, som eit ledd i opptrapping innanfor rusfeltet. I vedtak 15/24 i Tokke kommunestyre var vedtaket slik: *Tokke kommune opprettar ei 50 % stilling etter tre år for å vidareføre tenestetilbodet til rusmiddelmissbrukarar. Denne takast innanfor total ramme t.d. gjennom naturleg avgang i løpet av dei tre åra.*

Nasjonalt er det stor satsing innanfor rus og psykisk helse. I psykisk helse lokalt i Tokke kommune har det vorte redusert stillingar dei siste åra. Per i dag er det totalt 4,6 stillingar i psykisk helse, inkludert prosjektstilling. Psykisk helseteneste fyljer i dag opp 75 pasientar, som fordelt ser slik ut:

Aldersgruppe	
0 -20	18
20-40	11
40-60	29
60-80	15
80 +	2

Av desse brukarane er det 59 som bare mottar hjelp av psykisk helse, 16 brukarar har samansette behov og får i tillegg hjelp frå andre delar av helse og omsorgstenesta. Det er knytt stor bekymring til korleis fagavdelinga skal klare å ivareta oppgåvene, dersom prosjektstillinga ikkje vil bli vidareført. Slik som situasjonen i etaten er, finn me ikkje midlar internt for å legge inn stillinga i ordinær drift. På sikt kan reduksjon i andre stillingar, eller endringar i drift finansierte fortsatt drift av stillinga. Konsekvensane med å fjerne stillinga vil vera store med omsyn til alle aldersgrupper. Unge som strevar vil få redusert tilbod i eiga kommune og større andel må reise til BUP på Notodden. Unge vaksne og dei med lettare psykisk lidning får mindre oppfølging. Fråfall i skule og arbeid kan bli ein konsekvens. Dette er mennesker der god oppfølging kan gjere at dei kan stå i arbeid eller utdanning. Det vil og bli mindre tid til retteleiing internt for helsepersonell, barnehage og skule, samt for pårørande.

Nye utfordringar knytt til særleg resurskrevjande brukarar innfor rus og psykisk helse gjer at heile tenesta bør vurderas. Det er tydeleg at denne typen av brukarar ikkje kan bu saman med andre i helse og omsorgstenesta. Tokke kommune har høg kompetanse innanfor vidareutdanning i psykisk helse, men når brukargruppa veks, så er det naturleg at vidareutvikling er nødvendig både når det gjeld kapasitet og kompetanse. Det foreslås eit eiga prosjekt 2019 for å sjå på behovet og utvikle tenesta vidare for å tilfredstille nye krav og behov.

Personalleiing

Gjennom kvalitetsforskrifta » Ledelse og kvalitetsforbedring i helse og omsorgstjenesten» frå 2017 aukar krava til kvalitet, krav til oppfølging samt krav til forsvarlege tenestar i kommunane. Det gjer at det stillas større krav til formell

kompetanse knytt til leing i helse og omsorgstenestane. Alle leiarar i helse og omsorgsetaten bør ha formell leiarkompetanse.

Inventar og utstyr

På grunn av sparing har det vore lite utskifting av både møbler og utstyr dei siste åra, til trass for at behovet er stort. I 2018 fikk etaten tildelt ein ekstra sum for oppgradering av inventar og utstyr, som kom godt med. Det er eit ynskje om å få dette tilskotet ytterlegare eit år.

7.4. Mål i handlingsprogramperioden

Mål nr.	Utfordringar og tiltak	Mål
7.4.1.	<p>Økonomi og resursbruk</p> <p>Økonomisk overforbruk</p> <p>→ Innføring og bruk av gode verktøy for økonomistyring til døme «Heiltidsmodellen», GAT EFO</p> <p>Leiarutvikling – opplæring</p> <p>Utprøving av fleksible arbeidsordningar/turnus</p>	<p>Budsjett og forbruk i balanse</p> <p>Gode verktøy for å avdekke avvik</p> <p>God struktur på rapportering</p> <p>God leing og styring av resursar</p>
7.4.2	<p>Utviklingsmål</p> <p>Dagtilbod – eit samarbeidprosjekt i helse og omsorgsetaten</p> <p>→ Eit opent helsesenter</p> <p>Forprosjekt saman med STHF om moglegheit for kreftbehandling i kommunen</p> <p>Lokalt utviklingsprosjekt rus og psykisk helse</p> <p>→ Forsterka omsorgsbustader</p>	<p>Differensierte fagretta dagaktivitetstilbod for innbyggjarar i Tokke kommune</p> <p>Skape møteplassar for innbyggjarar</p> <p>Utvikla behandlingstilbod i kommunen – samarbeid med STHF</p> <p>Opptapping tenester rus og psykisk helse</p>

7.4.3	Kvalitetsmål Innføring av aktivt bruk av kriteriedata for tildeling av tenestar (IPLOS) Vidare utvikling av omsorgstrappa	Tenestetildeling etter behov Sikre rett bruk av datainnsamling Rett teneste til rett tid
-------	--	--

Kommunestyret: Tokke kommunestyre ynskjer ei drøfting av ein heilskapleg helse- og omsorgsplan som viser antall sjukeheimplassar, demenstilbod, omsorgsboligar mm, samt behov for dette i åra framover. Sak blir lagt fram for kommunestyret innan 01.07.2019.

7.5 Investeringsbehov

7.5.1

Helse og omsorgsetaten har fleire prosjekt som ikkje er satt i verk. Det er få nye tiltak som blir lagt in for 2019.

- Bygging av forsterka omsorgsbustader er lagt in for 2020. Behovet for spesielle bustader er stort og bygging av bustader har vorte framskuva fleire gonger. Behovet for denne typen av bustader har auka dei siste to – tre åra. Bør ikkje utsettast lenger. Kva for typer av bustader som ville vera best må utgreias i ny bustadsosial handlingsplan som skal revideras i løpet av 2019.
- Lagringsplass Åheim bufellesskap. Bufellesskapet har per i dag ingen lagringsplass. Det er fleire brukarar på Åheim no enn det var for nokon år sida. Brukarane skal ha sine saker i leigihetane, men det er behov for plass til utstyr som personalet brukar.
- Bilar i helse og omsorgstenesta. Det er 7 bilar som trengjer å skiftast ut cirka 4. kvart år i etaten. Dei fem som er eldst er frå 2013 og treng å skiftast ut nå etterkvart. Det bør ligge inne to bilar kvart år fremover.
- Tokke helsesenter fekk ein buss som gåve for mange år sidan. Bussen er snart ikkje brukeleg lenger, men behovet for buss er stort. Både for brukarar på Åheim, men og innanfor psykisk helse. Det er ynskje om å få kjøpt ein ny buss.
- Garasje BABU. Det er lite plass for oppbevaring av utstyr for brukarane på BABU. Det er ynskje om å byggje eit garasje for oppbevaring.

8. Planområde 4 Plan, næring og teknisk

8.1. Økonomi

Planområde 4 har ei nettoramme for 2019 på kr 28 765 000.

8.2. Arbeidsområde og funksjon, årsverk og stillingar

Kommunalsjef er øvste leiar for administrasjonen i 100% stilling. Etaten har ei merkantil stilling i 100% som mellom anna fakturerar kommunale avgifter og gebyr, utvalshandsaming m.m. på alle områda.

Plan og næring:

Plan og næringsområdet har 5 årsverk som er direkte lagt til kommunalsjefen: Byggjesak 100%, kart/ oppmåling 100%, landbruk 100%, skog/ utmark 100% og reiseliv 100%. I tillegg har vi lønsbudsjett på omlag 100 000,- til innleige turistkontor og 150 000,- til sysselsetjingsarbeid for skuleungdom. Jegerkorps har eit budsjett på 80 000,-.

Kommunalsjefen har tre avdelingsleiarar for tekniske avdelingar for områda VVA, uteavdeling og eigedomsforvaltning.

Uteavdeling:

Arbeidsformann i 100% stilling er avdelingsleiar og har ansvaret for dagleg drift av bygningar og anlegg. Avdelinga har 10 tilsette, fordela på 9,17 årsverk. 0,8% stilling er redusert i 2018 for å overføre lønsmidlar til drift. Dette har gjeve ubalanse mellom naudsynt behov for drift og vedlikehald, og tilgjengelege ressursar med byggfagleg bakgrunn. Vi rår difor til at stillinga blir lyst ut, men det føresett auka lønsmidlar i budsjettet.

Eigedomsforvaltning:

Eigedomsforvaltar i 100% stilling er avdelingsleiar og dekker fagfelte reinhald, byggforvaltning og brannberedskap. På reinhald er det 16 tilsette fordela på 12,57 årsverk. Brann har 16 stillingar på 1,4%, totalt 0,224 årsverk.

Vatn og avlaup:

VVA – ingeniør i 100% stilling er avdelingsleiar og dekker fagområda veg, vatn og avlaup. Avdelinga har i tillegg 4 årsverk fordela på 4 tilsette. Avdelinga tek mykje vedlikehald og investeringsprosjekt i eigen regi, saman med tilsette frå uteavdelinga. Dette fungerer veldig bra, og sparar oss for utgifter.

Opptrapping av V/A – gebyr opp til sjølvkost er gjennomført etter budsjettvedtak, med 15% i 2014, 2015 og 2016 og 7% i 2017. Gebyrnivået bør frametter følgje prisveksten.

Renovasjon og slamtøming:

Lokal føresegn for innsamling og handsaming av hushaldsavfall, tøming av slamskiljar, samt gebyr for feiing/ tilsyn, vart endra i 2018 som følgje av naudsynte og lovpålagte tilpassingar. Ein konsekvens av

dette er noko lågare gebyr for hushaldningar, men og ei auke i gebyra for hytter. (Dette skal vel stå i starten av dokumentet kanskje – den delen som Tjøstovskriv/ legg inn) – flyttast i så fall.

Politisk organisering:

Utviklingsutvalet (UTU) handsamar saker innfor områda teknisk drift, byggjesak, reiseliv og landbruk. Formannskapet handsamar saker om næringstilskot, sal av næringsareal, samt plansaker; reguleringsplanar, kommunedelplan m.m.

8.3. utfordringar

Generelt:

Ny etatsstruktur med viktige fag- og avdelingsleiarstillingar er nå på plass, og gjer det mogleg å få fagleg fokus på utfordringar og langsikti, gode løysingar. Dette er veldig bra! utfordringa er no å stabilisere drifts nivået i høve til naudsynte tenestar og drift. Midlar til vedlikehald av t.d. bygg og vegar må avspegle dei faktiske tilhøva: Vi har 63 km kommunal veg og nesten 100 bygningar med samla areal på 40 000 m². Etter fleire år med kutt/ innsparingar har PNT – etaten lite midlar tilgjengeleg på driftsbudsjettet. Mykje godt arbeid er sett i gang for å få ned utgiftene, t.d. ENØK – tiltak på kulturhuset som er gjennomført i 2018, ser ut til å gje ei innsparing på 500 000kWh dvs omlag 500 000,- på årsbasis.

Plan:

Gebyrinntekter frå kart- og oppmåling utgjer årleg omlag kr 600 000, byggjesak 250 000 og plan 50 – 100 000 , totalt om lag 900 000. Desse kan variere ein del frå år til år og er nå budsjettert relativt høgt. Fagressursane blir bruka på tvers mot tekniske avdelingar, med byggprosjektering, oppmåling og kartfesting av anlegg, forvaltning av næringsareal, bustadtomter m.m.

Endring av ein del av reguleringsplan Dalen er sett i gang. For å gjennomføre omfattande planprosessar som dette, må det leigast inn ressursar eksternt. Planstrategien har prioritert planarbeid på Dalen med oppstart 2018. Det vil vere behov for innleige av plankapasitet for å gjennomføre omfattande reguleringsplanarbeid som dette. For 2019 har planstrategien prioritert oppstart av arbeid med kommuneplanen sin arealdel. Dette vil vi ikkje ha kapasitet til å ta fatt på i 2019, men vurdere evt oppstart i 2020.

Reguleringsarbeid knytt til detaljregulering av kommunen sitt byggjeområde, kalla «Indrefileten» på Hallbjønnsekken, må leigast inn ressursar til dersom vi skal gjennomføre det.

Næring:

Med ny skog- og utmarksrådgjevarstilling og næringsrådgjevarstilling i organisasjonen, har kapasiteten til å jobbe aktivt med utadretta næringsarbeid, drive næringsprosjekt, ha nær dialog med eksisterande næringsliv, drive oppsøkkande arbeid for nyetableringar, m.m., blitt veldig god! Vidare satsing på nyetableringar i heile kommunen, med særleg fokus på utvikling av Tokkestad – bygga (Dalen Mek.) som er kjøpt på Dalen saman med næringsarealet i Høydalsmo , vil framleis ha høgast prioritet.

I vedtak 17/32 vedtok kommunestyret delfinansiering av breibandsutbygging i grendene, med 1 mill i 2018 og 1 mill i 2019. Dette må takast over driftsbudsjettet.

Tokke har eit høgt tenestenivå på reiselivsområdet www.vistdalen.com, noko som har vore høgt prioritert politisk. Vi har hatt ei auke av arbeidsplassar knytt til «besøksverksemdar» og det er eit av områda nasjonalt som blir sett på som vekstnæring. Det er viktig at vi klare å halde oppe aktiviteten og fokuset på dette. Vi satsar stadig på å byggje attraktivitet både for besøkande og fastbuande, og søknader om nye eksterne midlar til m.a. tiltak/ fornying og skilting av turvegane våre, er eit satsingsområde. Utsifting av m.a. benkar ved reiselivsbygg må prioriterast i 2019.

Faste utbetalingar Næringstiltak (midlar frå konsesjonsavgifter):

Telemarkskanalen Regionalpark	207 000,-
Skien – Dalen Skipsselskap	100 000,-
Henrik Ibsen	100 000,-
Visit Telemark	85 000,-
Skafsåheia Løypelag (årleg tilskot jfr avtale om drift)	120 000,-
Dalsmarken	30 000,-
Tokke Båtlag	21 000,-
Tilskot marknadstiltak (Næringssamskipnad)	50 000,-
Haukelivegen AS	22 500,-
TOTALT, næring	735 500,-

Næringsareal

Opparbeiding av omlag 22 daa av næringsområdet på Høydalsmo skal vere ferdig til sommaren 2019. På Dalen er det lite att av opparbeidd, ledig næring/ industriareal: På Haugsevje er det regulert inn eit areal som ikkje er kjøpt, noko som vil gje oss kanskje 7 daa tomteareal. Arbeidet med førebuing av ervervet kan ta til i 2019, med tanke på budsjettering i neste års budsjett/ økonomiplanperiode. På Vistadmoen har vi omlag 4 daa ledig, opparbeidd tomt, og omlag 10 daa i kommunal eige som er regulert men ikkje opparbeidd til tomter.

Endring av reguleringsplan for heile Dalen bør innehalde strategi/ avsetjing av framtidig næringsareal for neste 12 – 20 år.

Eigedom-/ byggforvaltning

Avhending av kommunale bygg: Mo og Åmdal Verk alderspensjonat er selt. Alderspensjonat i Lårdal er framleis i kommunens eige, og vi jobbar med sal. Riving av Mo skule som er kostnadsrekna til om lag kr 500 000 bør prioriterast i 2019. Utgiftene må dekkjast gjennom driftsbudsjettet.

Kommunale vegar og byggforvaltning treng budsjettmidlar til vedlikehald, noko som nesten er fråverande etter innsparingar siste åra. Eigedomsavdeling har nå ein nyleg vedteken vedlikehaldsplan som synleggjer behovet for vedlikehald av kommunale bygg.

Vegplan og maskinplan for uteavdeling, gjer framlegg om prioriteringar innan desse områda for komande 4-årsperiode, og er lagt til grunn i budsjettframlegget. Saman med vedlikehaldsplanen gjev dette eit godt grunnlag for budsjettering, både av driftsnivå og investeringar i åra som kjem.

Lårdal barnehage: I vedlikehaldsplanen er det peika på at bygget ikkje tilfredsstillar bygningsmessige krav på mange område, og at alternativt bygg burde utgreiast. Dette blir ikkje gjort før vi får politiske signal om det. Barnehagedrift i bygget er kostbart, og med stadige tilbakemeldingar om feil og utbetringar som burde gjerast. Det er montert UV – anlegg på vassforsyningane på grunn av E-coli utbrot for ein del år attende. Dette krev tilsyn fleire dagar i veka, i tillegg til instruksar til brukarane om lufting. Kloakkanlegget er dårleg og ikkje innanfor dagens krav i høve til forureining/ utslepp. Nyleg har vi hatt lekkasje i kloakkrør som ligg rett under golvet, der det er gjort akutte tiltak. Slike hendingar belastar driftsbudsjettet og mannskapet, og er lite haldbart over tid.

Kommunen har eit ansvar for areal til Raude krossen, etter at vi i si tid overtok Elvarheim og etter det selde Buøy camping med garasjen som dei bruka der. Raude krossen har siste året hatt lager i brannstasjonen og det er lagleg med ei samlokalisering i høve til noko felles utstyr, møterom og funksjonar. I staden for å setje opp eit eige bygg, håpar vi nå å finne løysingar i samband med kommunen si overtaking av Tokkestad - bygga.

Vatn og avlaup

VA – avdelinga har store pågåande prosjekt med omlegging av VA – nett på næringsområdet i Høydalsmo, anbod/ leveranse med prøveprosjekt på manganreinsing ved vassverket i Høydalsmo, omlegging av driftsovervakinga, . Det blir vidare jobba med utvida kapasitet på reinseanlegget på Hallbjønnsekken, revisjon av sanitærreglementet m.m. Store etterslep gjer seg òg gjeldande på VA – sektoren, og utskifting av prosessutstyret i Høydalsmo er noko av det som er prioritert på driftsida i 2019, saman med generelt vedlikehald og rehabilitering av leidningsnett. Eigen V/A plan er under utarbeiding.

Kommunestyret: Administrasjonen skal kome med ei sak til kommunestyret innan april 2019 om oppgradering av bubilparkeringa på Tippen

Auke makstaket for støtte frå kr 400 000 til kr 500 000 ved bygging av landbruksbygg (finansierast av næringsmidlar)

Opne for støtte til grøfting og nydyrking (finansierast av næringsmidlar)

Administrasjonen skal i løpet av april 2019 koma med ei sak til kommunestyret om private avløpsanlegg for fritidsbustadar (gråvatn)

8.4 Investeringar, tabell 2:

Det er mykje press på avdelingane ute på teknisk, på grunn av store investeringsprosjekt med flaumsikring (avsluttast i denne omgang hausten 2018) og næringsområdet i Høydalsmo. I åra som kjem må vi prøve å planlegge meir realistisk i høve til gjennomføring.

Det er stort behov for utskifting av utstyr, samt oppgradering av bygningar og anlegg på teknisk sine område. Vi jobbar med å ajourføre maskinplan, V/A – plan, trafikksikringsplan, vegplan og vedlikehaldsplan, som vil liggje til grunn for prioriteringar av investeringar. Vedlikehaldsplan er vedteken i 2018, vegplan, maskinplan og trafikksikringsplan blir slutthandsama hausten 2018.

Tømeanlegg - bubilar

Bubil – tømearlegg Dalen bryggje: Anlegget som kommunen har hatt på Buøy, er teke vekk av eigar av campinga, som ikkje ynskjer å ha anlegget der pga konflikter i høve til betaling m.m. Vi ynskjer å leggje til rette for nytt tømearlegg ved Dalen bryggje, der det er naturleg at anlegget ligg, - noko avhengig av om vi skal halde fram med bubilparkering her.

Manganrensing av vassanlegg Høydalsmo:

Val av leverandør er utsett i påvente av testperiode. Investeringsmidlar bør prioriterast og forldeast 2018 og 2019. Tiltaket har vore utsett i fleire år pga utgreiingar.

Reinseanlegg Hallbjønnsekken:

Kapasiteten på resipient er avklara, vurderingar av ulike løysingar for utvida kapasitet på reinsing, pågår. Teknisk utgreiing saman med kostnadsrekning på ei utbygging vil truleg bli klar i løpet av 2019.

Omlegging av driftsovervaking:

Radiosambandet i driftsovervakinga er omlag 20 år gamal, og ein må ta høgde for utskifting av dette i næraste framtid. Det blir jobba med aktuelle system, som kan driftast saman med andre styringssystem vi etablerar på bygg- og driftssida.

Oppgradering av sanitæranlegg Tippen og Tangane:

Gamle anlegg, bør oppgraderast som ein del av reiselivssatsinga i området, samt møteplassar for lokalbefolkninga. Begge områda blir mykje bruka, og bygga er gamle.

Rehabilitering av VA – nettet:

Opptrappingsplan for dette ligg inne i økonomiplanperioden. Avdelinga har avdekt fleire konkrete punkt, særleg på Dalen, men òg Hallbjønnsekken. Det er utarbeida ein plan for dette, og arbeidet vil halde fram i 2019.

Låsesystem:

På grunn av nye reglar om personvern, GDPR, er nye låsesystem for kommunale tenestebygg høgt prioritert, både i vedlikehaldsplan og i budsjettprioriteringane.

Oppgradering av kommunale utleigeeiningar:

Vedlikehaldsplanen legg opp til ei opptrapping med opprusting av utleigeeiningane til dagens standard Mykje av bygningsmassa er ifrå slutten av 70-talet.

Kommunale vegar

Investeringsmidlar til opprusting av kommunale vegar er lagt inn budsjett og økonomiplan med bakgrunn i vegplan. Rehabilitering av Vistad bru i Modalen er eit krav etter tilsyn/ klassifisering tømmertransport.

Trafikksikring

Investeringar som gjeld trafikksikringstiltak, er lagt inn som følge av prioriteringar trafikksikringsplan. Gateljos på Austheia er prioritert for 2019, dette ei overføring av midlar som var vedteke i investeringsbudsjettet for 2018. Vi rår vidare til midlar til fartsdumpar/ skilting samt midlar til sikring med autover, med årlege summar.

Flaumsikring Tokkeåi

Flaumsikringsprosjekta på Dalen skal avsluttast hausten 2018, og evt nye tiltak/ omfang skal vurderast vinteren 2018/ 2019 i samarbeid med NVE.

Enøk

Prosjekt 6160 ENØK kommunale bygg: Det må lagast nye Enova-søknader i samband med planlegging av nye tiltak.

Auka kostnad, brannstasjonen på Dalen

For å ferdigstille vognhallane i brannstasjonen i høve avtrekk for eksos og for å få ned driftsutgiftene i høve oppvarming er det ynskjeleg å sjå på dette i samband med ENØK tiltak elles. Det medfører at me treng ca. 600 000 på investeringsbudsjettet i 2019.

Høydalsmo barnehage:

Høydalsmo barnehage er lokalisert i eit eldre bustadhus. Bygget er ikkje særleg egna til føremålet, det er trong for omfattande vedlikehald og endringar. PNT har vore på synfaring i barnehagen og ein reknar med ei investering i storleik av kr 2 mill. Vidare er deira vurdering at det blir ei lita tilfredsstillande løysingar. Rådmannen meiner det vil vere lite tenleg å gjere ei investering i denne storleiken, utan at ein får gode løysingar.

Det fins ulike løysingar ein kan tenkje seg; nybygg (omlag 12 mill) – bruk av eksisterande bygg, treng også her investeringar – ei større opprusting av eksisterande bygg, så ein får tilfredsstillande barnehage. Kommunestyret må ta stilling til alternativ administrasjonen skal arbeide vidare med for å få tilfredsstillande driftstilhøve i Høydalsmo barnehage.

Skulekjøkken ved Høydalsmo skule og Tokke skule, formingsrom på Tokke skule:

Ovannemnde undervisningsrom er nedslitt og treng ei opprusting. I investeringsbudsjettet som blei vedteke i 2018, er utbetring av roma teke med frå 2019 og frametter.

«Stillerom» på biblioteket:

I dag er det to rom som er tenkt for å drive eige arbeid ol. Utforminga på desse to romma har ei slik utforming at dei ikkje er lydisolert, snarare er arkitekturen slik at ein får ei forsterking av lyden i desse romma.

Ein har mangel på plass for kulturskulen, som gjer at møterommet blir nytta til undervisning. Noko som gjer det vanskeleg for andre å leige møterom på kulturhuset. Det er uheldig for å kunne auke aktiviteten på kulturhuset. Ved ein kunne nytte eit av desse romma til noko musikkundervisning, så får ein frigjort møterommet.

8.5 Mål i handlingsprogramperioden

Handlingsprogram - Planområde 4 - PNT		
Mål nr.	Utfordring og tiltak	Mål
8.5.1	Endring av reguleringsplan Dalen. Føreset midlar til innleige på planarbeid.	Stadsutvikling, leggje til rette attraktive areal for bustadbygging og næring.
8.5.2	Aktivt salsarbeid for å få sal av tomter/ etableringar på nytt næringsområde Høydalsmo.	Etablere nye arbeidspassar i Tokke.
8.5.3	Nye ENØK tiltak på kommunale bygg, med evt ny søknad om midlar frå ENOVA	Fornye anlegg og redusere straumutgifter.
8.5.4	Utvikle og halde vedlike anlegg, kommunale eigedomar og attraksjonar.	Styrke Tokke som reiselivsdestinasjon og forvalte utmarkseigedomane aktivt.
8.5.5	Avklare vidare satsing på Hallbjønnsekken, med utvida kapasitet på reinsanlegg og regulering av nytt område for hyttetomter.	Utvikle Hallbjønnsekken som vinterdestinasjon.
8.5.6	Redusere tenestenivået innan reinhald/ eigedomsavdeling. Fleire stillingar er redusert siste åra utan at tenestenivået er særleg redusert. Etaten legg fram sak om ressursbruk/ reinhald på grendehus m.m.	Redusere ressursbruken for å få balanse i drifta med eit tenestenivå tilpassa budsjett.

9 Kommunale avgifter og brukarbetaling

Tokke har på mange område låge avgifter og brukarbetalingssatsar, men dekningsgraden på vatn- og kloakk var høvesvis 95 og 99% i 2017.

9.1 Vatn, avløp og renovasjon

Budsjettframlegget inneber fylgjande:

3,0% auke i vass- og kloakkavgiftene i 2019. Avgiftene skal harmoniserast slik at avgiftene i hytteområde ikkje er høgare enn dei høgaste i kommunale bustadfelt. Avgifter for septiktøming og renovasjon fylgjer vedtaket i representantskapet i Renovest IKS. Det er rekna med full dekningsgrad i tråd med selskapsavtala.

9.2 Andre avgifter og brukarbetalingar

Feiing - brannsyn

Avgifta fylgjer vedtak i representantskapet i Vest-Telemark Brannvesen IKS og byggjer på full dekningsgrad.

Husleiger

For dei fleste kommunale bustadene blir satsane auka med konsumprisindeksen. Ved nye leige kontraktar vert det bare ein utleigepris, eventuelt subsidiering av husleige skal avtalast i arbeidskontrakt.

Pleie- og omsorg

Eigenbetalingane på heimetenester aukar med inntil 3 %. Prisane på mat frå kjøkkenet blir auka med inntil 3%. Betalingssatsar som er avhengig av statlege og andre retningsliner blir justert til det som lovverket gjev høve til.

Skule og barnehage

Satsane for grupper i kulturskulen for dei over 18 år blir auka med 3%, satsane blir elles ikkje auka i 2019. Me er prisleiande i Vest-Telemark. Satsane for barnehagebetaling vert endra i tråd med dei statlege føringane. Maksprisen er i statsbudsjettet auka til kr 2 990 pr 01.01.19 og til kr 3 040 pr 01.08.19. For skule-/fritidsordninga blir satsane auka med inntil 3%.

Plan, næring og teknisk etat

Det er underdekning på byggesaksgebyr, oppmålingsgebyr og plangebyr. Det blir lagt opp til ca 3% auke i 2019. Det er eit mål om minst **40%** dekningsgrad på lenger sikt, dekningsgrad i 2017 var på mellom 30 og 45%.

10 Fond og gjeld

Fond

Disposisjonsfonda har minka mykje dei seinare åra, men blir tilført nye midlar i 2017. Det er nå disponibelt om lag kr 20 mill. kr.

Gjeld

Ved utgangen av året 2018 vil me ha 166 mill kr i gjeld. Dette utgjer kr 72 000 pr innbyggjar i 2019. I 2022 syner prognosa kr 173 mill. i gjeld, kr 77 000 pr innbyggjar.

11 Budsjettvedtak

1. Budsjett 2019, handlingsprogram og økonomiplan 2019-2022.

Nytt handlingsprogram og økonomiplan 2019-2022 og budsjett 2019, med vedlegg, skal leggjast til grunn for Tokke kommune si verksemd i perioden og blir vedteke med netto rammer for kvart planområde, og med dei endringar som fylgjer av kommunestyret si handsaming.

- a. For skatt på inntekt og formue blir nytta høgaste sats som Stortinget gjev høve til.
- b. Kommunale gebyr og eigenbetalingar som ikkje er omtala andre stader i budsjettvedtaket blir auka med inntil 3%, eller så langt lov og forskrift gjev høve til det. Rådmannen delegerast mynde til å fastsetje nøyaktige satsar innanfor denne ramma.
- c. Rådmannen justerar økonomiplantabellane og investeringsplanen etter endeleg vedtak i kommunestyret.

- d. 0,8% av lønsmidlane blir trekt ut av kvart planområde, lagt på planområde 1, og disponera av rådmannen med tanke på utjamning av lønsjusteringar.
- e. Konesjonsavgiftene for 2019 – kr 7,5 mill, blir nytta til næringsutvikling/næringsarbeid (ansvar 410, 451, 453 og 454, 3,5 mill kr) og til dekning av avdrag på investeringar (4,0 mill).
- f. Eventuelt større positivt eller mindre netto driftsresultat for 2019 etter endeleg vedtak i kommunestyret blir justert mot avsetjing til disposisjonsfond.

2. Gebyr, avgifter brukarbetaling

Gebyr, avgifter og brukarbetaling blir fastsett i samsvar med pkt 9 i handlingsprogrammet. Kommunale avgifter, dvs vatn. og kloakkavgifter blir auka med 3,0% i 2019. Renovasjonsavgiftene og slamavgifta blir auka i høve til vedtak i representantskapet i Renovest IKS og feieavgifta blir auka i høve til vedtaket i representantskapet i Vest-Telemark Brannvesen IKS.

3. Inntektsramme for drifta

Driftsbudsjettet for 2019 blir vedteke slik det går fram av tabell 1, tabell 3 og skjema 1A og 1B i HP.

4. Budsjetttiltak

For å tilpasse utgifter og inntekter til dei fastsette måla, skal det bli gjennomført budsjetttiltak i samsvar med tabell 3 i taldelen til budsjettframlegget.

5. Fordeling av utgifter mellom etatane.

Etatane sine driftsrammer går fram av tabell 1, 3 og 4 i HP/ØP.

6. Investeringar.

Kommunestyret vedtek investeringar og finansiering for 2019 i tråd med tabell 2 og skjema 2a og 2b i budsjettframlegget/HP.

7. Låneopptak

Rådmannen får fullmakt til å ta opp lån med inntil 17,2 mill. kr. i 2019 – inkl. Husbanklån til vidare utlån med kr 3,0 mill.

8. Eigedomsskattevedtak for 2019

a) Verkeområde:

For skatteåret 2019 skal det skrivast ut eigedomsskatt på kraftverk, kraftnett og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum, jf. lov om eigedomsskatt til kommunane (eskl.) § 3 fyrste ledd, bokstav c.

Det skal i tillegg skrivast ut eigedomsskatt på dei same verk og bruk som i 2018, og som frametter blir rekna som næringseigedom – jf overgangsregel til eskl § 3.

b) Ny ålmenn taksering skal gjennomførast med verknad frå skatteåret 2019, jf. eskl. §8-3.

c) Eigedomsskattesats:

Eigedomsskattesatsen for 2019 er 7 promille, jf eskl.§ 11 fyrste ledd.

d) Terminar:

Skatten skrivast ut i to terminar, jf eskl § 25 fyrste ledd. Fyrste termin er 20. mars og andre termin er 20. september.

9. Sal av konsesjonskraft

Pristaket ved sal av særavtalekrafta (konsesjonskraft) blir sett til **36 øre pr kwh** for 2019, ekskl. nettleige og alle avgifter.

10. Kontrollutvalet

Kommunestyret vedtek budsjett for 2019 for Kontroll og tilsynsverksemda i Tokke kommune med ei ramme på kr 852 000, i samsvar med framlegget frå Kontrollutvalet.

11. Lærlingar og tillitsvalde

Administrasjonen får fullmakt til å omfordele lønsmidlar til lærlingar og tillitsvalde frå planområde 1 Sentraladm. til aktuelt planområde. Desse utgiftene skal fylgje ansvarsområdet der dei til vanleg arbeider.

12 Vedlegg

Tabell 1 Økonomiplanoversyn, tabell 2 Investeringsplan, , tabell 3 Kommunestyret sitt vedtak til budsjett med prioritera og uprioritera tiltak og innsparingar samt konsekvensvurderingar, tabell 4 Skjema 1a og 1b Driftsbudsjett og tabell 5 Skjema 2a og 2b Investeringsbudsjett.

BUDSJETT 2019 - ØKONOMIPLAN 2019-2022 - Kommunestyrets vedtak 18.des.18						Tabell 1.		
Faste 2019-prisar 2019-2022 (+2,45%)								
Driftsbudsjett - 1000 kr	R-2015	R-2016	R-2017	RB-2018	B-2019	B-2020	B-2021	B-2022
Sentraladm. brutto driftsutg.	27 401	23 833	24 621	26 440	24 277	23 977	23 977	23 977
Kyrkjeleg fellesråd	3 413	3 505	3 558	3 611	3 869	3 869	3 869	3 869
Sum	30 814	27 338	28 179	30 051	28 146	27 846	27 846	27 846
av dette lønsutg. (netto. - budsj)	15 473	13 529	14 048	16 466	13 745	13 745	12 945	12 945
andre driftsutg.	15 341	13 809	14 131	13 585	14 401	14 101	14 901	14 901
driftsinnt.	3 249	2 965	2 772	2 420	1 481	1 481	1 481	1 481
(av dette moms.komp.)	1 067	844	892	854	900	900	900	900
(av dette sjukelønsrefusjon)	483	374	333					
Netto driftsutg.	27 565	24 373	25 407	27 631	26 665	26 365	26 365	26 365
Oppvekst - brutto	68 627	66 776	77 928	80 836	78 071	74 531	74 531	74 531
av dette lønsutg.	59 347	58 563	65 464	65 625	67 114	64 114	64 114	64 114
andre driftsutg.	9 280	8 213	12 464	15 210	10 958	10 418	10 418	10 418
driftsinnt.	10 182	10 249	10 014	10 896	6 300	6 300	6 300	6 300
(av dette moms.komp.)	987	812	1 041	1 041	1 072	1 072	1 072	1 072
(av dette sjukelønsrefusjon)	3 525	3 314	2 517					
(brukarbetaling)	3 882	4 114	4 247	4 311	4 375	4 311	4 311	4 311
(statstilskot/refusjonar)	1 291	1 980	2 208					
Netto driftsutg.	58 445	56 527	67 914	69 940	71 771	68 231	68 231	68 231
Driftsbudsjett - 1000 kr	<i>R-2015</i>	<i>R-2016</i>	<i>R-2017</i>	<i>RB-2018</i>	<i>B-2019</i>	<i>B-2020</i>	<i>B-2021</i>	<i>B-2022</i>
Helse- og omsorg - brutto	95 635	90 732	93 515	87 868	91 255	91 255	91 255	91 255
av dette lønsutg.	78 042	73 463	75 743	72 747	73 764	73 764	73 764	73 764
andre driftsutg.	17 593	17 269	17 772	15 120	17 492	17 492	17 492	17 492
driftsinnt.	18 233	18 116	19 207	14 731	14 373	14 373	14 373	14 373
(av dette moms.komp.)	1 269	923	926	1 148	1 183	1 183	1 183	1 183
(av dette sjukelønsrefusjon)	3 635	4 236	4 617	-	-	-	-	-
(brukarbetaling)	7 280	7 694	7 714	7 662	7 777	7 777	7 777	7 777
Netto driftsutg.	77 402	72 616	74 308	73 137	76 882	76 882	76 882	76 882
Plan, næring og teknisk (2018)-brutto	18 283	15 587	9 759	54 090	53 325	52 605	52 605	52 605
av dette lønsutg.	8 377	7 612	3 973	24 570	27 162	27 162	27 162	27 162
andre driftsutg.	9 906	7 975	5 786	29 520	26 163	25 443	25 443	25 443
driftsinnt.	3 744	3 813	5 276	26 553	24 560	24 560	24 560	24 560
(kommunale avgifter)				15 621	16 004	16 004	16 004	16 004
(husleige, tomteleige)				3 639	3 693	3 639	3 639	3 639
(sjukelønsrefusjon)	36	3	110		-			
(av dette moms.komp.)	644	281	233	2 615	2 717	2 717	2 717	2 717
Netto driftsutg.	14 539	11 774	4 483	27 537	28 765	28 045	28 045	28 045

Driftsbudsjett - 1000 kr	<i>R-2015</i>	<i>R-2016</i>	<i>R-2017</i>	<i>RB-2018</i>	B-2019	<i>B-2020</i>	<i>B-2021</i>	<i>B-2022</i>
Teknisk til 2017- brutto	41 805	42 297	42 693	0	0	0	0	0
<i>av dette lønsutg.</i>	21 183	18 964	19 084	-0	-0	-0	-0	-0
<i>andre driftsutg.</i>	20 622	23 333	23 609	1	1	1	1	1
driftsinnt. - inkl fordelte utg.	23 140	24 364	23 458	-	-	-	-	-
<i>(av dette moms.komp.)</i>	1 647	2 760	2 715	-	-	-	-	-
<i>(sjukelønsref.)</i>	608	815	285	-	-	-	-	-
<i>(kommunale avgifter)</i>	12 735	14 878	15 257	-	-	-	-	-
<i>(husleige/tomteleige)</i>	3 070	3 550	3 597	-	-	-	-	-
Netto driftsutg.	18 665	17 933	19 235	0	0	0	0	0
		-						
Sum brutto driftsutg.	255 164	242 730	252 074	252 845	250 798	246 238	246 238	246 238
<i>av dette lønsutg.</i>	182 422	172 131	178 312	179 408	181 783	178 783	177 983	177 983
<i>andre driftsutg.</i>	72 742	70 599	73 762	73 437	69 015	67 455	68 255	68 255
<i>(moms.komp. driftsinnt.)</i>	5 614	5 620	5 807	5 658	5 872	5 872	5 872	5 872
<i>(sjukelønsref.)</i>	8 287	8 742	7 862	-	-	-	-	-
sum driftsinnt.	58 548	59 507	60 727	54 600	46 715	46 716	46 716	46 716
Sum netto driftsutg.	196 616	183 223	191 347	198 245	204 083	199 522	199 522	199 522
Andre innt: Skatt forskotsppliktige	49 771	52 299	53 539	56 213	55 200	54 900	54 900	54 600
Naturressursskatt	24 028	23 380	22 346	22 458	23 000	23 000	23 000	23 000
Sum skatt	73 799	75 679	75 885	78 671	78 200	77 900	77 900	77 600
Eigedomsskatt	40 337	39 805	35 166	31 300	31 000	31 000	31 000	31 000
Konsesjonskraftsal (kaup)	-4 895	-4 108	-4 334	-5 400	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Konsesjonskraftsal (sal)	13 150	15 287	16 465	20 400	17 500	17 500	17 500	17 500
Konsesjonsavgifter	7 293	7 322	7 322	7 300	7 500	7 500	7 500	7 500
Rammetilskot frå staten	61 818	64 120	66 054	66 379	75 680	75 200	74 800	75 200
Driftsbudsjett - 1000 kr	<i>R-2015</i>	<i>R-2016</i>	<i>R-2017</i>	<i>RB-2018</i>	B-2019	<i>B-2020</i>	<i>B-2021</i>	<i>B-2022</i>
Statstilskot kap.kostn. R-97/R-02	428	375	294	200	200	200	200	200
Statstilskot kap.kostn.h/s	432	401	371	400	300	300	300	300
Integreringstilskot	406	6 341	13 720	10 032	8 200	4 200	4 200	4 200
Integreringstilskot - utgifter		-3 011	-	-	-	-2 000	-2 000	-2 000
Ekstraord. inntekter		33	1	-	-	-	-	-
Sum andre innt.	192 768	202 244	210 944	209 282	214 080	207 300	206 900	207 000
Brutto driftsresultat (eks. avskr.)	-3 848	19 021	19 597	11 037	9 997	7 778	7 378	7 478
Rente- og avdragsinntekter	1 913	1 707	1 649	1 600	1 500	1 500	1 500	1 500
Utbyte VTK m.fl.	1 933	1 938	2 888	2 800	2 800	2 800	2 800	2 800
Rente- og avdragsutgifter (2,5%)	10 332	9 934	10 147	9 800	11 400	11 900	12 400	12 600
Renter og avdrag netto	-6 486	-6 289	-5 610	-5 400	-7 100	-7 600	-8 100	-8 300
Netto driftsresultat	-10 334	12 732	13 987	5 637	2 897	178	-722	-822
Netto driftsresultat i % av driftsinnt.	-4,1	4,8	5,1	2,1	1,1	0,1	-0,3	-0,3
Innsparing for å nå resultatkrav i ØP	-	-	-	-	-	3 600	3 800	3 800
Nytt netto driftsresultat					2 897	3 778	3 078	2 978
Nytt netto driftsresultat i % av driftsinnt.	-	-	-	-	1,1	1,5	1,2	1,2
Finans.transaksjonar:								
Bruk av rekneskapsoverskot	1 787		12 236	8 787				
Bruk av disposisjonsfond	11 435	9 322	11 857	13 381	12 904	12 423	12 922	13 022
Bruk av bundne fond - kons.avg.	8 129	8 438	8 238	7 742	7 500	7 500	7 500	7 500
Overført til investeringsrekneskopen	-	-	-1 500	-	-2 244	-1 760	-3 000	-3 000
Avsett til disposisjonsfond	-3 212	-10 048	-25 304	-24 499	-13 557	-14 441	-13 000	-13 000
Avsett til bundne fond - kons.avg.	-7 805	-8 208	-10 727	-11 048	-7 500	-7 500	-7 500	-7 500
Overskot(underskot -)	-	12 236	8 787	0	0	0	0	0
Sum skatt + rammetilskott	135 617	139 799	141 939	145 050	153 880	153 100	152 700	152 800
Auke i %	1,3	3,1	1,5	2,2	6,1	-0,5	-0,3	0,1
%-auke skatt forsk.pl. + naturress.	3,8	2,5	0,3	3,7	-0,6	-0,4	-	-0,4
Sum driftsinntekter	252 026	267 487	276 005	269 282	265 295	260 516	260 116	260 216

INVESTERINGSPLAN 2018 - 2021 (i 1000 kr) -				Kommunestyret sitt vedtak 18.des. 2018				Tabell 2.
(prioritering 2019 i parentes)	Ansvar	PROSJEKT R.	RB- 2018	2019	2020	2021	2022	Merknader
IKT (1)	1	6001	-	300	300	500	500	Naudstraum og sikker utskrift 2019 m.m.
It-prosjekt Vest-Telemark (1)	1	6000	1 359	200				Agresso, nye moduler
Tilskot investeringar - kyrkja (1)	1	6014	-	511	1 500	2 000	900	Frå 2017 - auke, sjå dok. tekst Fellesråd
Formidlingsutlån - avdrag lån (1)	1	6521	2 634	3 600	600	600	600	Innlån 2019 - 3000'
Eigenkapitaltilskot KLP (1)	1	6529	935	950	1 000	1 050	1 100	
Bilar heimesjokepleia (2)	3	7145		300	300			
Næringsareal H.mo og Dalen	4	6454	7 487	-				Utsett
Industrilokale Tokkestad (Dalen Mek. AS)	4	4710	9 225					Overført driftsbudsjett 2018
Bustadtomter, opparbeiding	4	6461	-	-	-	675		Utsett til 2019
Spelemidlar - kommunale anlegg	4	6560	-	-	-	-	-	Spelemidlar 330'
Spelemidlar kunstgras Høydalsmo (2)	4	6572	-	-	-	-	-	
Spelemidlar - oppgradering golv Tokkehall (3)	4	6147		1 100	-			
Steinsetting turveg Rui	4	6548	1 299					
Oppgradering Dalen bryggje, steinmolo	4	6***				500		
Sauna-anlegg Tangane	4	6549	6 500	-				Eigendel 600'
Opprusting kommunale vegar (2)	4	6784	400	1 750	1 500	500	500	Vistad bru (Modalen) - m.m.
Trafikksikringstiltak (2)	4	6783	-	700	200	200	400	Austheii 2019, + trafikksikringsplan, statstilskot 60%
Gateljos Åsland	4	6***				700		
Asfaltering v/Eidsborg stavkyrkje	4	6***					100	
Flaumsikring Dalen (NVE)	4	6157	-	-				Eigendel 20%
Flaumsikring Dalen (NVE)	4	6162	-	-				Eigendel 20%
Flaumsikring Dalen (NVE)	4	6163	-	-				Eigendel 20%
Flaumsikring Dalen (NVE)	4	6164a	1 550	-				Eigendel 20%
Flaumsikring Dalen (NVE)	4	6165	3 300	-				Eigendel 20%
Flaumsikring Dalen (NVE)	4	6166	1 300	-				Eigendel 20%
Nytt låsesystem kommunale bygg (1)	4	6100		400	500	-	-	Flytje til 2019 NB Personvernreglar
Nye glas, Høydalsmo skule	4	6***				250		Jfr vedlikehaldsplan
Kommunale utleigebustader, oppgradering (2)	4	6150		880	880	1 380	340	Jfr vedlikehaldsplan
Forsterka omsorgsbustad	4	6135	-	-	1 000	-	-	-
Oppgradering bad helsesenter (2)	4	6153	351	250	250	250	250	Oppjustert, prisauke
Felles baderom helsesenteret	4	6***			250	-		
Kjøkken avdeling A (1)	4	6145	500	100	-			Gjere ferdig golv og fjerne vegg 100'
Ombygging hovudkjøkken helsesenteret	4	6146	-	-	4 700			Jfr vedlikehaldsplan, samla på 2020
Mobil omsorg (2)	3	6030	-	100	100	-		-
Trådløst nett, digitalisering (1)	1	6031	51	800				Fleire kommunale bygg
Opprusting/påkostnad kommunale bygg (2)	4	6148	300	390	-			Tokke helsesenter
Carport til bilar heimesjokepleia, ladeptk. (1)	4	6149	260	300	-	-	-	4 bilar, ladestasjonar, m.m auke 200'
Nye branntavler helsesenter (1)	4	6034		1 400				Ny pris, 1,4' - utdatara brannsentral
ENØK-prosjekt, styringsystem (2)	4	6160	2 150	500	500	500	-	-
Toalett Tokke skule (1)	4	6122	420	400	-	-	-	-
Meirope bibliotek	4	6123	250	-	-	200	-	H.mo 2021
Stillerom bibliotek	4	6***				300	-	-
Skulekjøkken Tokke skule (2)	4	6120		600	-	-	-	Auke - flutt til 2019
Spesialrom Tokke skule	4	6***				400	-	
Skulekjøkken Høydalsmo skule (2)	4	6126		600	-	-	-	Auke med 200' - flutt til 2019
Vasskjelde Høydalsmo (1)	4	6223	300	2 000	3 000			Tillegg 2020
Rehabilitering va-nett (2)	4	6328	270	500	850	850	500	-
Tømestasjon, bubilar - bryggja (2)	4	6347		400	-			Flutt til 2019
(2) Oppgradering sanitæranlegg, Dalen bryggje	4	6542		300	100			Ny
Brannstasjon (1)	4	6170	1 200	1 300	-			Auka, jfr nytt prisoverslag
Brannstasjon, vognhallar - enøk-tiltak (2)	4	6171	-	300	600			Auke jfr vedlikehaldsplan
Maskinplan (2)	4	7112	535	1 000	2 000	2 000	1 200	Jfr maskinplan
Garderobeanlegg kommuneverkstad	4	6158	40	-			-	Overføre rest til 2019
Utstyr helse og omsorg (1)	3	6032	150	100	100	100	100	-
Lager Åheim (2)	4	6183		100	-	-		Flutt til 2019
Riving Mo skule (3)	4	4299		500				
Badeplass/friluftsområde Åmlivatn (2)	4	6564		100				
Høydalsmo barnehage, utbetring (2)	4	6192		200				
Forprosjekt bruk av bygg	4	6181	-	-	300	-		-
Nytt prosjekt - driftsovervaking oppgradering (3)	4	6255		400				-
Skafsåheia - teknisk utgreiing VA	4	6445	198	-				-
Sum alle planområde (brutto)			42 964	23 331	20 530	12 955	6 490	
Finansiering: Overf. frå drift			-0	2 244	1 760	3 000	3 000	
Fondsmidlar - kap.inntekter			12 214	600	600	600	600	
Moms.kompensasjon			5 103	2 994	2 716	1 691	678	
Tilskot/refusjonar - eksterne midlar			7 599	330	-	-	-	
Unyttta lånemidlar			2 034	-	-	-	-	
Nytt låneopptak			16 014	17 163	15 454	7 664	2 212	

BUDSJETT 2019

OG

ØKONOMIPLAN 2019 – 2022

KOMMUNESTYRET SITT VEDTAK TIL

PRIORITERING AV

TILTAK OG INNSPARINGAR

18.12.2018

BAKGRUNN:

Dette oversynet viser behova for å innarbeide nye tiltak som kjem i tillegg til det som er rekna inn i dagleg drift, samt definerte innsparingstiltak eller tiltak for å auke inntekter. Nye tiltak er prioriterte tiltak frå etaten eller nyare vedtak som skal innarbeidast i budsjettet. Tiltaka er prioritert ut frå kva som er ynskjeleg og ut frå konsekvensar.

Innsparingstiltaka er vedteke av kommunestyret 18.12.18.

Oversynet (1000 kr) syner at fleire planområde har salderingsbehov for å oppnå balanse i 2019.

Planområde	Behov nye tiltak	Innsparingstiltak	Salderingsbehov
1	1050	268	782
2	90	995	-905
3	2000	818	1182
4	1070	250	820
sum	4210	2331	1879

I dokumentet skal det klart gå fram fordelene ved å innføre tiltaket, samt konsekvensen av å ikkje tilrå tiltaket. Vedtaket er innarbeidd i talmaterialet til budsjettet.

Planområde 1 – Sentraladministrasjonen inkl. kyrkjeleg fellesråd

Nytt tiltak 1.1.	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Næringskonsulent	Føremøn med tiltaket: Vidareføring av tiltak i 2018, ekstra årsramme	350 000	Auka ramme Vedtak 2018 Overført planområde 4.
	Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket:		
Nytt tiltak 1.2	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Ekstern arb.gjevar-kontroll	Føremøn med tiltaket: Samarbeid med andre kommunar i Telemark om felles arb.gj.kontroll. Sterkt ynskje frå Skatt Sør	(200 000)	Innan eiga ramme
	Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket: Halde fram med kontroll i eigen kommune, lite kontrollmiljø		
Nytt tiltak 1.3	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Lisensar ny programvare.	Føremøn med tiltaket: System for internkontroll, personvern og avtaleoversikt.	80 000	Auka ramme
	Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket:		
Nytt tiltak 1.4	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Budsjettsum for div.mindre utgifter for rådmann. Økonomirådgjeving	Føremøn med tiltaket: Ha litt handlingsrom i høve utgifter som kjem i løpet av året og som ikkje er budsjettert.	150 000 300 000	Auka ramme
	Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket:		
Nytt tiltak 1.5	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Kraftkompetanse	Føremøn med tiltaket:	(200 000)	Eiga ramme

	Samarbeid om kraftkompetanse innan konsesjonskraftkommunane (150000,- i etablering og 50000,- i årleg drift)		
	Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket: Vanskeleg å få etablert eit felles kontor for felles kraftkompetanse og flytjing av sekretariat for konsesjonskraft styret og TUF.		
Nytt tiltak 1.6	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Driftstilskot kyrkja – kjøleaggregat (eingongs)	Føremøn med tiltaket: Deling av kostnader knytt til etablering av kjølerom.	60 000	Auka ramme
	Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket: Dyr og unødig transport mellom kyrkjene og kjølerom på Dalen.		
Nytt tiltak 1.7	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Kyrkjekontoret: 3-årig engasjementstilling for registrering av kyrkjegardane	Føremøn med tiltaket: Kommunal del av stillinga over 3-år.	110 000	Auka ramme
	Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket: Dyre utvidingar av kyrkjegardane.		
Nytt tiltak 1.8	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
		Sum nye tiltak	1 050 000
Innsparingstiltak 1.1	Vurdering av konsekvensar		Innsparing
Innkjøp av Compilo og House of control	Konsekvens av innsparinga: Betre kontroll med avtaler og avvik, reduserte utgifter.		0
Innsparingstiltak 1.2	Vurdering av konsekvensar		Innsparing
Generell 1% innsparing	Konsekvens av innsparinga: Mindre til andre driftsutgifter, lønsmidlar v/vakansar		268 000

SUM PL 1	Innsparingstiltak totalt	268 000
	- Nye tiltak	1 050 000
PL 1	Auka ramme	782 000

Planområde 2 – OPPVEKST, KULTUR OG IDRETT

Nytt tiltak 2.1.	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Frivilligsentral	Kommunestyret har tidlegare vedteke å etablere frivilligsentral – jf eiga sak. Overføringa frå Staten kjem etterskotsvis, slik at kommunen må forskottere Statens del for 2019 (kr 414 000) – kommunens del er kr 276 000	(276 000) (414 000)	Eiga ramme
2.2 Vinjesenteret	Støtte til Vinje kommune		30 000
2.3 Nettbrett	Plan for nettbrett i skulen		60 000
SUM PL 2		SUM	90 000
Innsparingstiltak 2.1	Vurdering av konsekvensar		Innsparing
Redusert bemanning i barnehagen	Redusert bemanning med to årsverk frå 01.07.19 Det vil ikkje i så utstrakt bruk av aldersdifferensierte grupper, det vil ikkje frå ein fagleg ståstad vere optimalt. Reduksjonen medfører 525 000 i innsparing i 2019 og 1 050 000 i 2020		525 000
Innsparingstiltak 2.2	Vurdering av konsekvensar		

1% reduksjon i nettoramme: 750 000	Stipend barnehage – arbeidsplassbasert førskulelærerutdanning – berre ein student att	60 000
	Skyssutgifter – færre ekskursionar og aktivitetar på tvers av barnehagane og skulane i kommunen, ikkje vedteke	0
	Tilskot til grendehus – blir lagt fram eiga sak etter budsjettvedtak om fordelinga – reduksjon frå 145 000 til 120 000 – ikkje vedteke	0
	Reduksjon i talet på konsertar i kulturhuset – frå 8 til 6 pr. år	30 000
	Reduksjon i innkjøp av lærebøkar – må aukast att då nye læreplanar kjem	100 000
	Reduksjon i 20% stilling, kulturskulen – må prøve å få det til ved naturleg avgang. Konsekvensen blir redusert tilbod eventuelt at ein må rekne med ventelister	125 000
	Kursutgifter på heile etaten	50 000
	Tilskot til frivillige lag og organisasjonar, anleggsbidrag – tiltak kjem som eiga politisk sak – ikkje vedteke	0
	Innkjøp av arbeidsklede – utsettast i 2019 – strengare vurdering av behovet (auka terskel) ved utskifting klede for dei som har krav på det	25 000
	Bøker til utlån i biblioteket – reduksjon frå 200 000 til 170 000 – reduksjon i omfang av «nye» bøkar til utlån	30 000
	Kjøpt av IKT utstyr og inventar på heile etaten – redusert omfang av utskifting. Både tilsette og brukerar vil merke dette	50 000
	Kommunens del av skulemat blir fjerna – ikkje lovpålagt – ikkje vedteke	0
	SUM	470 000
	Innsparingstiltak totalt	995 000
SUM PL 2	Nye tiltak	90 000

	- Redusert ramme	2019: 905 000
		2020: 1 340 000

Planområde 3 – HELSE OG OMSORG

PRIORITERING AV NYE TILTAK

Nytt tiltak 3.1	Vurdering av tiltak/konsekvensar	Utgift	Finansiering
100 % fast stilling Rus/psykisk helse Jamfor vedtak	Føremøn med tiltaket: Opptrappingsprosjekt rus og psykisk helse går over i driftsfase. Oppretthalde dagens drift med god oppfølging av brukarar i alle aldrer	735 000	Ny utgift, auka ramme
	Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket: Reduksjon i tenestane som råkar alle aldersgrupper. Fleir ungdomar må reise til BUP Notodden, færre med lettere psykisk lidning får hjelp, færre gruppetimar for kronikarar vil belaste andre deler av tenestane		
Nytt tiltak 3.2	Vurdering av tiltak/konsevens	Utgift	Finansiering
Eiga innsats ressurskrevjande omsorgstenestar	Pasienten har vedtak om 1:1 bemanning. Riktig bemanning til riktig tid. For lite bemanning kan skape uheldige	1 300 000	Ny utgift Ligg i ramma som auke for 2019

	situasjonar for brukar og personale		
	<p>Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket:</p> <p>Lovbrot – pasienten får ikkje dekt sine rettigheitar i forhold til lov og forskrift</p>		
Nytt tiltak 3.3	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering
Lønsgodtgjersle ekstra helg i årsturnus	<p>Føremon med tiltaket:</p> <p>Lovendring frå 2019. Utgift for ekstra lønn i årsturnus må leggst in for kvart år. Tiltak med ekstra helg har delvis fungert gjennom 2018. Bør fortsette 2019 for å seinare evaluerast.</p> <p>Gjev eit betre tilbod for brukarane. Færre vikarar og fleire kjente på vakt gjev eit meir kontinuerleg tilbod for brukarane.</p>	300 000	Ny utgift, auka ramme
	<p>Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket:</p> <p>Utgift so må leggst in innanfor eiga ramme.</p> <p>Konsekvensane blir ei generell reduksjon</p> <p>Færre personale vil ta ekstra vakter på helg.</p> <p>Auka bruk av overtid</p> <p>Reduksjon i kvalitet for brukarane grunna færre fast personale på jobb.</p>		

Nytt tiltak 3.4	Vurdering av tiltak/konsekvensar	Utgift	Finansiering
Avdelingsleiar helseavdeling 40 % stilling	Føremon med tiltaket: Tilsette i helseavdelinga får riktig personal oppfølging, samt fageleg oppfølging	(330 000)	Ny utgift som ikkje ligg i ramma Ikkje tilrådd
	Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket: Leiar i 60 % klarer ikkje å følgje opp fagavdelinga kvalitetsmessig godt nok.		
Nytt tiltak 3,5	Vurdering av tiltak/konsekvensar	Utgift	Finansiering
Auke av ramme barnevern	Føremon med tiltaket:	700 000	Ny utgift Ligg som auke i ramma for 2019
	Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket:		
Nytt tiltak 3.6	Vurdering av tiltak/konsekvensar	Utgift	Finansiering
Rekrutteringstiltak Personale helse og omsorg Sjuepleiar Vernepleiar	Føremon med tiltaket: Sikre fagfolk i framtida Sikre god kompetane i kommunen	(150 000)	Ny utgift som ikkje ligg i ramma Ikkje tilrådd
	Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket: Lågare kompetanse Færre sjuepleiar og vernepleiarar gjev		

	kvalitetsmessig dårligare tilbud for brukarane		
Nytt tiltak 3.7	Vurdering av tiltak/konsekvens		
Ekstra innsats inventar og utstyr/elektroniske hjelpemiddel 2019	Føremøn med tiltaket: Behov for inventar, utstyr og elektroniske hjelpemiddel.	(250 000)	Ny utgift 100 000 Lagt inn i investeringsbudsjettet
	Konsekvensar med å ikkje tilrå tiltaket: Utstyr blir øydelagt og kan ikkje brukast. Færre hjelpemiddel og gammalt utstyr gjev eit dårligare tilbud for innbyggjarar og gjev dårlegare kvalitet i tenestane.		
Total behov for auka ramme		(3 515 000) Vedteke 3,035 mill.	

PRIORITERING INNSPARING

Innsparingstiltak 3.1	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Redusere gjennomsnitt vaktlengde	Tettare oppmøte for tilsette. Ingen større konsekvensar. Krev ei endringsprosess med tilsette, tillitsvalde og verneombod.	Inntil 900 000/ år Kan ikkje sparast in for heile 2019

		Maksimal innsparing 450 000 / 6 månadar
Innsparingstiltak 3.2	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Fjerne betalt matpause for tilsette i Tokke kommune	Konsekvensutgreiing er nødvendig for å få oversikt over grad og total konsekvens for alle avdelingar. Endringsprosess med tillitsvalde/verneombod.	Ingen innsparing 2019
Innsparingstiltak 3.3	Vurdering av konsekvens	Innsparing
Reduksjon 20 % diabetes sjukepleiar	Ikkje tilrådd av etatsleiar Reduksjon i behovstrappa sine fyrste steg gjer konsekvensar for resten av trappetrinna. Konsekvensar ved innsparing: Ved fjerning av tenesta vil brukar få eit redusert tilbod hos fastlegane. Opplæring, systematisk oppfølging og evaluering vil vera redusert. Det kan på sikt lede til auka seinskader for denne gruppa. Seinskader vil på sikt og gje eit større behov for andre tenestar.	128 000
Innsparingstiltak 3.5	Vurdering av konsekvens	Innsparing 2
Reduksjon stillingar i helseavdelinga Fysioterapeut eller helsesøster Inntil totalt 50 %	Ikkje tilrådd av etatsleiar Reduksjon i behovstrappa sine fyrste steg gjer konsekvensar for resten av trappetrinna. Konsekvensar ved reduksjone i stillingar i helseavdelinga : Fysio/ergoterapiteneste: Fysioterapitenesta var auka i 2018. Reduksjon i frisklivstilbod og friskvernstrening.	

	<p>Redusert tilbud habilitering og rehabilitering. Ikkje vedteke</p> <p>Helsestasjon/skulehelseteneste:</p> <p>Vil gje mindre oppfølging på skulene. Reisevaksiner som har komme i gang må fjernast (ikkje lovpålagt oppgåva), vurdering av fjerning av helsestasjon for ungdom.</p>	<p>Fysioterapeut: 0</p> <p>Helsesøster: (381 500)</p>
	Innsparing i alt	578 000
	Nye tiltak	3 035 000
	Auka ramme	2 457 000

Planområde 4 PLAN, NÆRING OG TEKNISK

Nytt tiltak 4.1	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Scanning av gbnr-arkiv	<p>Føremøn med tiltaket:</p> <p>Tiltak naudsynt for å imøtekome digitalisering/ nye plattformer</p>	350 000	Auka ramme
	<p>Konsekvensar å ikkje tilrå tiltaket:</p> <p>Heng etter på digitalisering av løysingar på tenestar/ forvaltningssaker</p>		
Nytt tiltak 4.2	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Riving av Mo skule	<p>Føremøn med tiltaket: Gjennomføre konsekvensane av tidlegare vedtak/ nedlagte bygg.</p>	(500 000)	Overført investering

	Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Veldig negativt for nærmiljøet, forsøpling/ uestetisk.		
Nytt tiltak 4.3	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Oppfølging vedlikehaldsplan Nye flisar terapibad naudsynt å skifte ut. Plan for bygningar Dalen bryggje Måling helsesenteret	Føremon med tiltaket: Prøve å ta att noko av etterslepet på kommunale bygg. 2019. Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Ytterlegare etterslep.	(800 000)	Ikkje tilrådd
Nytt tiltak 4.4	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Ny stilling uteavdeling, byggvedlikehald. Viktig å rekruttere nå, høg snittalder.	Føremon med tiltaket: <i>Ei stilling redusert i 2018 for å ha driftsmidlar. Denne er viktig for å følgje opp vedlikehaldsplan, i tillegg til midlar.</i> Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: <i>Må leige inn utanfrå, dyrare.</i>	(600 000)	Ikkje tilrådd
Nytt tiltak 4.5	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Innleige planarbeid Reg.plan Dalen Plan bryggjeområdet	Føremon med tiltaket: Starte gjennomføring av reguleringsplan Dalen Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Må vente med omregulering.	250 000	Auka ramme
Nytt tiltak 4.6	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Regulering av Indrefiletten – hyttefelt	Føremon med tiltaket:	(300 000)	

på Hallbjønnsekken – setjast vekk.	Nye, attraktive tomter på kommunen sin eigedom		Finansiering frå nærings-tiltak
	Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Etterslep vedlikehald VA		Evt. seljast til utbyggjar
Nytt tiltak 4.7	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Nytt prosessutstyr på reinseanlegget i Høydalsmo	Føremøn med tiltaket: Får gjennomført naudsynt oppgradering	(100 000)	Av ramma - VA
	Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Etterslep vedlikehald VA		
Nytt tiltak 4.8	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Vedlikehald maskiner og utstyr uteavdeling	Føremøn med tiltaket: Halde servicar og forlenge levetid.	(200 000)	Ikkje tilrådd
	Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Mindre vedlikehald utstyr		
Nytt tiltak 4.9	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Kjeldesortering på alle offentlege bygg	Føremøn med tiltaket: Miljøtiltak.	(100 000)	Ikkje tilrådd
	Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Lite miljøprofil på drift.		
Nytt tiltak 4.10	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Plan for riving av bygg Moen gard + revitalisering av området Forprosjekt	Føremøn med tiltaket: Auke attraktivitet kring VT VGS	(200 000)	Ikkje tilrådd
	Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Ytterlegare forfall av bygningsmasse på Moen gard, som ser lite tiltalande ut. Bygga er i kommunens eige og vi har ikkje midlar til vedlikehald av desse bygga som er ute av bruk.		

Nytt tiltak 4.11	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Fullfinansiering av stilling som skog- og utmarksrådgjevar	Føremon med tiltaket: Vidareføring av tiltak i 2018, ekstra årsramme	350 000	Auka ramme
	Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket:		
Nytt tiltak 4.12	Måling Lårdal prestegard	120 000	Auka ramme
Innsparingstiltak 4.1	Vurdering av konsekvensar		Innsparing
ENØK – tiltak kommunale bygg	Reduserte straumutgifter - straumbudsjettet blei redusert med 1,4 mill i 2016/2017 – budsjettet. Tiltak er i gang nå. 500 000,- årleg innsparing for 2019, ytterlegare innsparingar i åra som kjem som følge av gjennomførte ENØK – tiltak		0
Innsparingstiltak 4.2	Vurdering av konsekvensar		Innsparing
Pålagt innparing – 1% av nettoramme PNT	1. Halde 40% vakant på vikariat jordbruk, delar av 2019		1) 100 000
	2. Auka inntekter, plan-/ byggjesaksgebyr		2) <u>150 000</u>
	Total innsparing		250 000
		- Nye tiltak	1 070 000
PL 4		Innsparing	250 000

BUDSJETTSKJEMA 1A - DRIFTSBUDSJETTET		(1000 kr)			Tabell 4.
		Budsjett 2019	Just. budsjett 2018	Budsjett 2018	Rekneskap 2017
1	Skatt på inntekt og formue	-55 200	-54 671	-54 671	-53 538
2	Ordinært rammetilskot	-75 680	-65 564	-65 564	-66 054
3	Skatt på eidegom	-31 000	-31 300	-31 300	-35 167
4	Andre direkte eller indirekte skattar	-30 500	-31 300	-31 300	-29 668
5	Andre generelle statstilskot	-9 032	-10 972	-12 934	-18 240
6	Sum frie disponible inntekter	-201 412	-193 807	-195 769	-202 667
7	Renteinntekter og utbyte	-4 300	-4 400	-4 400	-4 537
8	Renteutgifter, provisjonar og andre finansutgifter	3 700	2 800	2 800	2 992
9	Avdrag på lån	7 700	7 000	7 000	7 155
10	Netto finansinntekter/-utgifter	7 100	5 400	5 400	5 610
11	Til dekning av tidlegare års rekneskapsmessige meirforbruk	0	0	0	0
12	Til ubundne avsetjingar	13 557	21 184	13 229	25 304
13	Til bundne avsetjingar	7 500	7 300	7 300	10 727
14	Bruk av tidlegare års rekneskapsmessige mindreforbruk	0	-8 787	0	-12 236
15	Bruk av ubundne avsetjingar	-12 904	-13 360	-11 700	-11 857
16	Bruk av bundne avsetjingar	-7 500	-8 300	-7 300	-8 239
17	Netto avsetjingar	653	-1 963	1 529	3 699
18	Overført til investeringsrekneskapen	2 244	0	0	1 500
19	Til fordeling drift	-191 415	-190 370	-188 840	-191 858
20	Sum fordelt til drift (frå skjema 1B)	191 415	190 370	188 840	183 071
21	Rekneskapsmessig meirforbruk/mindreforbruk	0	0	0	-8 787
BUDSJETTSKJEMA 1B - DRIFTSBUDSJETTET					
		Budsjett 2019	Just. budsjett 2018	Budsjett 2018	Rekneskap 2017
1	Til fordeling (frå rekneskapskjema 1A)	191 415	190 370	188 840	183 071
2	Fordelt slik:				
3	Planområde 1 Sentraladministrasjon	26 665	27 754	27 754	25 407
4	Planområde 2 Oppvekst, kultur og idrett	71 771	71 114	72 744	67 927
5	Planområde 3 Helse og omsorg	76 882	72 012	72 012	74 308
6	Planområde 4 Plan, næring, teknisk	29 097	28 990	25 830	27 560
7	Planområde 6 Fellesinntekter	(13 000)	(9 500)	(9 500)	(12 131)
8	Sum fordelt	191 415	190 370	188 840	183 071

BUDSJETTSKJEMA 2A - INVESTERINGSBUDSJETTET		(1000 kr)	Tabell 5.		
		Budsjett 2019	Just. budsjett 2018	Budsjett 2018	Rekneskap 2017
1	Investeringar i anleggsmidler	18 781	38 847	22 939	20 391
2	Utlån og forskøteringer	3 000	2 034	2 034	1 400
3	Kjøp av aksjar og andelar	950	950	950	7 236
4	Avdrag på lån	600	600	600	620
5	Dekning av tidlegare års udekk		0		50
5	Avsetjingar	0	0	0	0
6	Årets finansieringsbehov	23 331	42 431	26 523	29 697
7	Finansiert slik:				
8	Bruk av lånemidler	-17 163	-18 048	-8 285	-6 306
9	Inntekter frå sal av anleggsmidler		0		-2 217
10	Tilskot, refusjonar til investeringar	-330	-7 560	-7 560	-9 512
11	Kompensasjon for meirverdiavgift	-2 994	-4 934	-3 650	-3 818
12	Mottokne avdrag på utlån og refusjonar	-600	-600	-600	-608
13	Sal av aksjar og andelar	0	-5 003	0	0
14	Sum ekstern finansiering	-21 087	-36 145	-20 095	-22 461
15	Overført frå driftsrekneskapen	-2 244	0	0	-1 500
16	Bruk av avsetjingar	0	-6 286	-6 428	-5 736
17	Sum finansiering	-23 331	-42 431	-26 523	-29 697
18	Udekt/udisponert	0	0	0	0
BUDSJETTSKJEMA 2B - INVESTERINGSBUDSJETTET					
		Budsjett 2019	Just. budsjett 2018	Budsjett 2018	Rekneskap 2017
1	Til investeringar i anleggsmidler (frå budsjettskjema 2A)	18 781	38 847	22 939	20 391
2	Fordelt slik (jf tabell 2):				
3	Planområde 1 - Sentraladm.	1 011	1 270	461	700
4	Planområde 2 - Oppvekst, kultur og idrett	0	0	0	0
5	Planområde 3 - Helse og omsorg	500	300	300	0
6	Planområde 4 - Plan, næring, teknisk	17 270	37 277	22 178	19 691
7	Sum	18 781	38 847	22 939	20 391